

Едиција
САВРЕМЕНИ
Књига бр. 15

Београд 2021.
прво издање

слика на насловној страни
MDARIFLIMAT ©
слика на полеђини
Michael Gaida ©

ВЛАДИМИР РАДОВАНОВИЋ

ЕУФОРИЈА И ПАД

КИШНИХ КАПИ

СЛОВЕНСКО СЛОВО

**ЕУФОРИЈА И ПАД
КИШНИХ КАПИ**

Владимир Радовановић

Издавач:

Словенско Слово
Дубљанска 10, Врачар
sloslovo@yahoo.com

Уредник издања:

Лена Маркуш

Технички уредник и дизајн:

Душан Тодоровић

Рецензенти:

Оливер Јанковић
Иван Вукадиновић

Коректура и лектура:

Мирјана Јаћимовић

Штампа:

Арт принт

Тираж:

300

ISBN 978-86-86039-73-6

Београд 2021.

ЗАХВАЛНИЦА

Братиславу Симиовићу са породицом

НОКТУРНО ОТУЂЕНОСТИ

Пред читаоцима је нова књига приповедака Владимира Радовановића под насловом *Еуфорија и пад – кишних капи*. Ако је његова претходна књига могла своју најтачнију формулацију да нађе у реченици... „ограничени, усудни простор празнине”, ова би се могла окарактерисати у пуној мери као „ноктурно отуђености.”

Горе наведену синтагму можемо најпотпуније објаснити на следећи начин. Ноктурно је *кратка лирска композиција (обично за клавир) инспирисана углавном ноћним расположењем*. Владимирове приче од наведене дефиниције садрже следеће елементе: највећи број прича се дешава ноћу, а ноћна расположења Владимирових јунака су често и мрачнија од саме ноћи. Додуше, музика је тек ту и тамо заступљена у причама али различити звуци су чест музички пратилац, а од свих понајвише звук корака у ноћи.

Отуђеност је једна од главних тема свих Владимирових књига. Читајући приче из књиге *Еуфорија и пад – кишних капи* сусрећемо се са мало друкчијом отуђеношћу. Рекао бих – донекле измештеном и то у екстеријер. Омеђени простор у извесном броју прича је измештен изван четири зида и смештен у улице тргове, булеваре, паркове, у читаве градове. Он је знатно проширен али се главни јунак, односно приповедачев

alter ego и у том већем простору осећа као неко ко није свој на своме. Ту још више него унутар четири зида вребају различите *опасности*. Главни јунак не може бити сигуран у сопствене реакције нити у поступке других. Због тога он се не креће широким булеваром, него стазом поред булевара која је ушушкана жбуњем и растињем и сасвим тим безбеднија по њега, (прича *Скривеност*).

Међутим, жеља за остављањем трага из себе, жеља за комуникацијом (мада се она најчешће не остварује на уобичајен начин као смо навикли) постоји у неколико прича из ове књиге. Главни јунаци ових прича пишу писма и белешке као у причама *Опроштајно писмо повратка у живот и (Не) очекивана смрт мртвог тела*. Неки на крају живота, други пре него што се преселе у неки други град, пре него што завек нестану. То *писмо* више није обичан запис на папиру, обична информација. Радовановић га подиже на ниво *поруке у боци*, на ниво вапаја. Међутим, иронија је у томе што јунак који *пушта да та порука отплови низ матицу времена* (ипак је овде реч о времену а не о правој матици) није сигуран да ли заиста жели да неко прочита ту поруку, заправо писмо. Ништа мања иронија избија и из приче *Сусрет две умрле сенке у времену које се није догодило* у којој јунак налази једно такво писмо поодавно написано и ноншалатно га баца са другим старим папирима, уопште га не отворивши и не прочитавши убеђен да је то „нека глупа реклама”.

Термин књижевни јунак користим више по навици, а заправо би прецизнији термин био књижевни антијунак. Кафкијанске димензије стварности лако се уклапају у просторе Владимирових прича – мада бих

и те приче – без гриже савести могао окарактеритати као – анти приче, белешке истргнуте из структуре појединих живота антијунака, мрачне есеје о још мрачнијем битисању. Кад смо већ дошли до овог момента морам истаћи још једну коинциденцију која Владимира Радовановића сврстава међу писце који су успели да завире у будућност. Будућност света опхрваног коронам. У неколико прича (као што је *Празник бекства*, *Изобличеност* и неким другим), корона својим правилима, којима мења нашу свакодневицу, улази на велика врата у причу, носећи још очаја, узнемирености и туге, којих и без ње у овом штиву има довољно.

Владимирови антијунаци имају, дакле, осим оних већ познатих противника у себи и око себе, још једног спољног *реалног* противника. Наравно, реалност тог противника је дискутабилна, као што је дискутабилна и сама пандемија коју је изазвала корона, међутим, односи у друштву и међу појединцима се драстично мењају.

„ ...Радосно пружи му руку... Не, не, не... одједом лице саговорника постаде изобличено, у неприродном страху, наметнутог става и као да лице пријатеља, помешано страхом, изобличеношћу, постаде лице страница... И горе од тога, постаде ништа.

Још један од оних којима је... помисли али не доврши мисао, не желећи да призна да... Вирус, не смем... Ово је опасно... Извини” (прича *Изобличеност*).

Стил Владимира Радовановића је у великој мери сличан стилу из његових ранијих књига – кратке, често недоречене и незавршене реченице. Писац намерно оставља места читаоцу да сам реши или погоди да реши неке ситуације и расплете чворишта

догађаја. У неколико прича се појављују синтагме које предствљају праве стилске медаљоне који на веома добар начин улазе у структуру приче и рекао бих – осветљавају је изнутра. *Зазиданост у сопствену конструкцију* и... *дрвећем које је умирало живећи смрт* (прича Недоговорени сусрет).

Можда је сам аутор у једном разговору, по питању књижевног правца којим пише, најбоље дефинисао своју књигу рекавши да је његов стил – депресивизам. То је у великој мери тачно, али из њега можемо много да сазнамо и научимо. Тај „депресивизам” подстиче читаоца на размишљања, нуди му другачије погледе на живот и свет, осветљава оне тамније закутке живота. Нуди му истине које му нису на дахвату руке и које нису стереотипне, а то је сасвим довољна врлина коју може пружити једна књига кратких прича.

Оливер Јанковић,
књижевник

ЧЕМУ НАСЛОВ ?

Зашто све мора да има оправдање? Посебно у свету који је препун глупости, где је све изопачено и изврнуто, представљено за догму.“ Гласно је шапутао Себастијан, испијајући попут пустињака из празне и суве чаше.

Одједном, пожелео је да испари, попут капљица на врелини и где чуда, просторија препуна ничега и никога, постала је тесна за ваздух који ју је испуњавао. Хитро, попут муње, у парадоксалној журби, учини свој први корак, спуштајући се низ покидане степенике, испуцале од времена векова.

Био је сигуран, апсолутно самоуверен, у циљ који није ни наслућивао. Као ветар пројури, нестварно брзо препешачи неколико корака, не осећајући да је прошло скоро сат времена. Толико је радостан, да су му сузе изобличиле лице од бола, та туга која га је кидала била је радост, узвишена срећа и занос...

Само неколико дана пре, у времену које је по његовим мерилима трајало вековима, сломљен и болестан, није ни наслућивао да ће доживети усхићење, а сада горке

сузе, помешане са јецајима. Стежући усне, понижен, сломљен, осећао је победу.

***

Мрак, да мрак, јер он постоји само у мерилима људским, гушио га је, али као савезник, прикривао је све наведене глупости. Дубоко скривен, у најдубљем подруму отвореног и голог простора, употпуњавао се смисао бесмисла, клецао је, посустајао, није имао снаге, а само је желео...

***

„Зар не постоји дрво са крошњом, ма колико да се зима надвила над насеобином, препуном празнине? Зар не постоји лишће које је издржало све кише, ветрове и ...Зар не постоји? Не, не знам шта тражим?“ Храбрио је честице своје светлости која се једва назирала. Тражио је дубоки бунар, празан, без воде, да урликне, да све одјекује, да неко, од мноштва чује глас. Каква глупост! Глас да неко, у ничему, чује...

***

Било је рано јутро, тада, када... нико, нико, није...

УОБИЧАЈЕНО ВЕЧЕ, ДАН И ЈУТРО

Сасвим лагано, без и најмање журбе, шутирао је каменчић, као какав путоказ стазом. Баш ништа посебно. Сасвим обично и сасвим неважно. Да ли? Под светлошћу маглене месечине, помислио је овог тренутка, да тамо негде где је дан и топло пријатно време, баш овог тренутка умире неки, нека. Последњи пут гледају сунце живота и ускоро, одлазе заувек.

„Тамо је јутро.“ Помисли са озбиљношћу.“ Тамо се рађа нови живот, у некој сиромашној породици. Овог тренутка, разливају се осмеси, раздрагани гласови, радост, срећа...”

„Како је чудно“ уздахну, кроз маглу јесење вечери.“ А ја, ја тражим смисао сопственог живота, у котрљању каменчића, које померама сигурно педесетак метара. Мени је празно вече у магли, а...”

Блицало је зелено светло семафора, последњи знак, да је за прелаз остало, још неколико тренутака. Не, у последњем тренутку, предомислио се и наставио даље десном страном булевара.

„Сада“ прошапута „сигуран сам, тамо негде , некакви завереници, са пушкама кују план да... Тамо негде на југу, они се спремају за озбиљну утакмицу, а...“

Заћуташе његове мисли. У тренутку, звук мисли уга-
сио се као последњи пламичак. Наставио је да хода.
Шутирао је каменчић, газио...

УБИСТВА ЗВЕРСКИХ ОБЛИЧЈА

Тешак је био сан. Неколико везаних ноћи и јутара исцрпили су га до те мере да је те вечери, четврте вечери која је плесала по његовим мислима, сломљен. Једноставно пао, заспао и спавао. Умор није силазио са лица у полумраку, умор помешан са бесом, зачињен најтежим жељама.

Ходао је, био му је познат иако стран. Сећао га се, али никада није њиме ходао. Била је то измишљена земља, измишљен град, лик осликан маштом. Све је било нешто што не постоји. Дрвеће из кога се корење гранало ка небу. Куће са вратима тик изнад последњих црепова, вода по којој је ходао. Асфалт му је скривао лице. Време је пролазило тромо и лагано. Сваки поглед на часовник истезао је његово лице у болну гримасу, која је са нестрпљењем пожуривала сат.

Није знао тачно одредиште овог пута. Негде на једној тачки заста, под углом јутарњег светла, укрстиће се светло и мрак и биће знак...

Несигурно улазећи кроз разваљена врата скоро порушене зграде, ту у близини старе напуштене станице,

скривао је десну руку, баш као да нешто драгоцену крије. Јаук, јаук, јаук... Не, то нису били гласови људи, нису били ни крици познатих животиња, то су били... Корак по корак, тупи ударци низали су се у складном интервалу, са њима су нестајали крици, настајала је тишина и одједном, апсолутни мир завлада. Ћутала је пала кућа, ћутала је напуштена станица, ћутао је мрак који је нестајао, као и јутро које се будило. Све је ћутало. Осенчена сенка, прекривена бакарним јутарњим сунцем, брисала је капи са чела, подизала поглед и...

Јутарње вести... Масакр у... Убијено је... Нечувен злочин... УБИСТВА? Зверска обличја?

ТЕСТАМЕНТ И ПОТПИС

Журим, трчим корак испред пуцња, инфаркта, гушења или било ког тркача смрти. Завршавам ужурбано, у грчу, оставштину глупости и јада, да је неко не украде. Ево, прецизно и нечитко, са здравим разумом у лудилу, пишем последње редове. Још само ово, још ову ситницу, огромни залог мога лудила. Ништа не сме бити изостављено, ни једна тачка, запета, ускличник. Ово је мој залог и не дам га недовршеног.

Прескочио сам прве редове. Шта то детињство, осим немог посматрања има да изговори? Низове слика? Скице за портрете старијих, који су невешто скривали своје јаде и туге? Њихове извештачене осмехе и лажне изразе среће, кроз кипуће очи? Не, ове редове прескачем и остављам празне, нека их неко ко има више лажне среће, испише.

Ево, овде почиње тестамент. Овде на врхунцу најлепшег и најзрелијег доба, у касним двадесетим или раним тридесетим, а не како говоре када белина прекрије ум, оснежи га и исцрта бразде по портрету.

Тада је крај, тада се ускаче у замке заборавља у истргну-
те странице.

Дневник је исписан.

Уместо потписа сведочиће странице изливане искре-
ности.

Т(ЕГОБА) М(АНИЈА)

Δ а ли је могуће да тренутак највеће среће буде наслоњен на највећу тугу, да експлодира скоро у исто време? Манични страх и жудња, бацали су га и вртели изнад тела које је немирно спавало. Андреј М., спавао је мирно и лебдео у бездану море. Можда није прошао ни читав сат када се његово, полубудно око, слепило са казалькама. Или се у коми сна већ дуго борио да удахне тренутак изгубљеног живота.

Сећање, та слатка, успављујућа превара, са повезом око ока и ланцима на рукама, водила га је кроз мрачни тунел, озидан у старини, кроз изгубљене дане, месеце, године, деценије. Иза сваких врата, руинираних, нагрижених временом и пуним трулежи, чинило му се, кроз повез, остала је једна жеља, страст, нада. Иза сваких врата, поклон за птицу или вилу, нетакнут, распадао се под трулежи изгубљеног времена, које није пролазило. Можда су биле замке, мамци? Не, он није саздан од преваре, али ко то зна сем њега? Нико, баш нико.

Нада, та фикција усађена у ум, која извире сјајем кроз очи, гасила се. Једва да је тињала, као што и он, окован,

слеп, гасио се, вртећи се у лавиринту. Ходао је и никуда није стизао. Био је тужан, био је сам, био је...

У одаји, где се чека последњи тренутак, са рукама спремним на предају, ишчекивао је своју сенку да дође до њега. Да дође и каже му: „Сада је крај, узалуд си ћутао, ишчекивао, надао се. Сада је крај јер у обести и празнини, тебе нико није видео, нико те се није сећао. Узалуд сви кораци, узалуд додири руку, око тебе су само влажни зидови, мирис буђи и...”

Привијала се умиљато, желела је да воли. И он је желео да воли њу... Заборавио је сопствени лик и празнину облика који је чинио. Желео ју је. Да, нека му се последњи пут догоди. Само је желео. Мирис буђи зидова, одједи усамљених корака у лавиринту, надјачали су као адске силе, њену лепоту. Гледао ју је, док се пола лица осликава у повезу. Волео је, мрзео себе и отишао је. Низ улицу, низ стазу тамне стране месеца...

Нешто га је будило, звук, блештање екрана. Она је. Није мислио, био је сигуран да је она. Феникс, лабуд, она...

СЛОЈЕВИ ПРАШИНЕ

Желео бих да напишем нешто. Писмо, сувише је мало, нешто више, не могу, тешко ми је да покренем оловку, баш као што ми је тешко да будем ЈА. Тешко ми је када немам могућност да се скривам иза стварних људи и измишљених догађаја. Или обрнуто, сасвим свеједно.

Присуство некога, узнемири оног другог саговорника, који посматра очи, покрете... Није истина. Невидљиво присуство тешко је, претешко бремене. Слободан си лажно, а истинито гледајући, пред падом си сујете у замци.

***

Не знам колико је прошло од тренутка, када сам измислио разлог да устанем, да не наставим, отишао по цигарете, ипак се вратио... Обилазио око стола, крајичком ока посматрао папир, бежао из угла у угао сопствене неслободе, плакао, смејао се, правдао и...

Признајем, на корак сам од предаје. Слутиш ти, познајеш разлоге моје гордости. Све желим да ти признам.

Да сам нико, ништа, најгори од свих који су ходали, удисали ваздух, најгори сам од свих који су уживали у сунцу и свој лепоти. Баш ја, незаслужено... Тешко ми је. На сваку своју помисао пљунем себи у лице, ти нежније обришеш отров. Најтеже ми је што нећеш, да ми саопштиш сурово да сам гад. Што не желиш да ме осудиш и по кратком поступку пошаљеш пред строј. Боли ме, највише твој осмех...

***

Решио сам да ти ове ноћи кажем. Не могу то као човек, већ као кукавица. Бришем слојеве прашине где су избледела слова, где се јасно не назире мој... Решио сам, да ове ноћи пре него што...

СИЛУЕТА, ОПСЕСИЈА И РАДОСТ БОЛА

Викторов сан није био у уобичајено време. Презирао је рутину. Ни у младости није волео шаблоне, а у годинамау којима је, ни стар да нестане, ни превише млад да јуриша на ветрењаче. Само се скривао, не из страха, већ из потребе да не испарава сваког тренутка, у празним покретима бујице глупости. У њему је живео Он и једна Силуета. Познавао ју је, одувек, мада је никада није сусрео. Она је живела у његовој соби, мислима, страстима. Увек га је пратила, невидљива и опојно заносна.

Неко би рекао да га је опсесија сустижала из дана у дан, из године у годину, све јаче, али Виктор је само страсно веровао, његово лице које није видео, зрачило је, увек, при помисли на њу. Знао је да није он тај који у очима слепих пада, он се сваким кораком приближава и још само...

Није осећао уједе ситних демона, који су му се као вреле куглице забадале у леђа. Није падао, а и ако би посрнуо снажније би хитао кроз мрак. Није признавао пораз. Јаког уверења и снажне посустале воље, гледао је у силуету коју није могао видети, али мирис, опојни

мирис сливао би се са врелином лета или мразем ноћи, свеједно.

Викторов сан био је живописан, стварни сан, који је сањао у децембарској ноћи. Знао је, те вечери хаотичне утваре нису плесале по соби. Није се знојио, није се трзао, осећао је мир и блаженство. Помисли, без мисли, свести: „Где су сви они јадници са оловним куглама у очним дупљама, где су да виде моју Силуету? Недостојни су да буду у сенци Силуете.“ Осећао је да лебди, плеше заносно и ужива у опојном мирису. Осећа њу и зна да ће он, ове вечери, када се јава оконча или можда започне сан, отпловити као боца, у други сан, или онај свет за којим чезне. Вечерас је крај. Мора бити крај да би се догодио почетак, са њом. Држећи је за руку, ходаће иза Силуете, бити њена сенка...

Нико, баш нико, није видео завршни чин. Мрак као у зазиданој соби, није пропуштао ни трачак светла... Чинило се да сенка плеше по зиду носећи њу... У мрачној, маглом обавијеној ноћи, две звездице, можда и не, пловиле су. Сенка која, чинило се да силно замахује крилима, на њој као светло... стајала је... Звездица, или...

СЕНКЕ У КИШНИМ НОЋИМА

Често одсутан, у шетњи, за кафанским столом, одсутан од себе, у сопственим лутањима, живео је. Име, потпуно неважно, баш као и године, статус, било шта лично. Није био број, није био ни било ко посебно важан. Једноставно, био је име и безиме, све и ништа. Постојао је у данима који су се налазили у календарима, у годинама у којима је старио, у препешаченим стазама, у одсутним погледима, а највише у неизговореним речима.

Један „случајни“ догађај, пробудио је благи осећај несигурности. Скоро да се сударио на улазу зграде у којој је живео са... Једноставно, као да је одскочио при проласку. Није себи објаснио зашто сасвим обичан сусрет који се догоди, било где и било када, али мирис невоље данима је носио, у шалу, јакни, ноздрвама, погледу. Учинио се себи, параноичан, покушавајући да разложно убеди себе да то је варка, да стари, а са годинама поприма страх, непознат младости.

Логично, помислио је, сасвим је логично да је нелогичан у параноји. Што пре, удахнувши, што пре мора спрати измишљени мирис и бити оно што јесте.

Наставити следеће дане, као што су били.

Наставили су се мирни дани, успорени дани и он је успавано живео као и мали град покривен снегом. Ништа се није дешавало, осим смена дана и ноћи и тако поновљени низови.

Можда неколико дана пред Божић, по леденој киши, благо загрејан вином, пажљиво је корачао гледајући кроз замагљене наочари испред, пратећи стазу од утабаних корака, свеже угажених, који су били путоказ.

Одједном осети неку нелагоду, неку потмулу слабост тела, застајући, трљајући очи, у нади да ће тренутна слабост одлетети. Стајао је, минут, неколико минута, можда и више од десетак минута, укопан у месту... И оно мало попијеног вина као да је испарило, као... Учини му се познат мирис, лебди око њега. Препознатљив је, баш као што пажљив мушкарац и у тами препознаје мирис тела баш те жене...

Покушавао је, из све снаге, да се сети откуда тај мирис као облак око њега. Кишна сенка, поче мрмљати себи у браду. Све више и више, осећао је слабост. Чинило се да губи свест, понире...

Зраци зимског дана, који су будили собу у неред у пренули су га. Тешко је отварао очи, страхујући да... Последње чега се сећао, било је да је на неколико корака пред... заспао... Чинило му се да га је... Кишна сенка... понављао је у себи... тај мирис...

СВЕ(НИШТА)

Сваког дана, у тачно време, без реда, дешавало се све-ништа. У јутарњим сатима који су отварали дан, у подне и с почетком вечери. Све-ништа је започињало дан, са надом, као и свакога јутра. Плес светлости у милионима тачака плесао је низ зидове, у подне, после истрошеног јутра, без тачки које су се распришле. Сваке вечери, невидљиве тачке, скривене иза повеза, бежале су у рупице зидова... И тако, из дана у дан, из седмице у седмицу, са понеким блеском муње, која се звала, нада, светлост и тачке у плесу.

Две тачке, биле су посебне, имале су белег означености, сјај ока, или су биле сузе, можда капи... Све-ништа живело је са јутарњом надом, подневним замором и тугом мрака. Туга је била силнија, када би се смењивала ноћ са поноћи. Туга недостајања била је очајничка, у поноћ када би се светла преливала у потпуну таму.

Све-ништа најтеже је подносило празнину облика зимских ноћи, које би под теретом ситних капи са неба, бивале мучније. Блесак, пролећних дана враћао би нешто, што се могло назвати... По линијама

изрезбареног лица, понекад, сливала се вода сунца и ништа више, само се сливала и нестајала.

Све-ништа суштину никада није мењало, мењала се форма. Све-ништа живело је у облицима неисказаних обећања. Са прегршти наде, све-ништа умирало је са сваким несталим зраком...

Све-ништа никада нико није видео. Оно није имало облик, јер у игри речи, ни речи нису постојале. Све-ништа је сваки пут умирало као што звезде се гасе...

ПУТОВАЊЕ ИЗМЕЂУ ДВА ПОРТРЕТА

У плесу јарких боја које су се преливале са стројем сивила, на бојном пољу платна, у кутку нерасветљених мисли, капци су поигравали по такту марша на његовом лицу. Стојећи урезана, ниједна линија кошчатог лица није се померала. Само капци су плесали, корачали, одајући живот на скамењеној кори урезаних линија, баш као да су путокази, слично линијама дланова.

У скривеном, никада откривеном кутку ума, само је стајао замишљени портрет, тек назначених линија, сав у црном. То је била... тачка последњег сусрета, недовршених речи, поздрава, патетични портрет, скарадан, посвета и ни линија даље. У дугом сну који је трајао попут недовршене клиничке смрти, требало је да покрет хитрог творца, само покрет, изобличи и доврши, преокрене патетични низ и ремек делом покрета збрише...

Капци су били мирни, први пут од трагичног догађаја и путовања у смрт која никако да стигне. У првој одаји срца, заплвила је рука на дуго путовање ка уму, да покретом руке пробуди... Над сивилом боја, издизали су се цветови јарких боја...

ПОШИЉКА ЗВАНА ...

Нека непозната сенка, у униформи која је могла бити..., завиривала је на једна, друга, трећа врата. Ту, поред трећих врата, кроз подеране завесе, тражила је...

„Некога тражите, младићу?“ зачу се глас. Окренувши се, стидљиво погледа старију жену која се кретала ка свом стану.

„Добар дан. Тражим Виктора... М... улица. Овде пише да је стан број 9, али ја видим...“

„Не постоји такав.“ Као из топа, одсечно и јасно му одговори.“ Као што видите, младићу овде не постоји... Чак ни тај дозидани прозор... Ви сте поштар?“ одједном, започе сасвим другу причу.

„Не, ја сам гласник. Поштар? Шта је то?“ збуњено је упита.

„Поштар, не знате шта је то поштар? То је... то је... не сећам се више, нешто лепо, знам да је то нешто лепо, али, опростите, заборавила сам. Године, моје дете...“

Само су речи остале урезане, а не сећам се шта значе...
А шта, шта је то, за тог... како рече да се зове..“

„Ово је жеља! Дали су ми, да донесем ову жељу, то су
ми јутрос рекли...“

„Он не постоји. Можда је некада постојао, чак ни ја се
не сећам... Колико је сати?“

„Сат? Шта је то, не знам...“

„Кажеш, жеља, синко?! Чини се, да ти ниси из...“

ПОНОЋНИ СОНЕТ

Те зоре било је предодређено да се пробуди рано, да јој се осмехне и пожели од њеног слабашног сунца...

Прескочио је буђење јутра, скривајући се као дете од непознатих чудовишта у тами, под простирку кроз коју нису пролазили зраци. Ни топлина није допирала, окувао је ивице залеђеним жељама бола, херметички затворен у папирном кавезу.

Избегао је прву јутарњу кафу, стежући слепоочнице, које су жуделе за топлим, тамним напитком. Све је чинио да и оне најмање радости, данас нестану. Дубоко у себи жудео је за олујом, мраком који ће прекрити светло. Скоро молитвено, тражио је помрачење Сунца, да му се још једна жеља испуни.

Кроз папирну, прозирну простирку, мрак поднева је светлео. Са радија, спикер је блебетао, или се њему чинило. У овом дану, на северној полулопти, у уоквиреном простору, на неко време угасиће се сјај, као да је наслутио.

Лењост и тежина лежања у згрченом облику, постајали су тешки, морао је невољно да устане... Сунчевих зрака није било, нису се видели, ни капци прозора иза прекривених ролетни. Само се чула, рапсодија олује. Помисли да је баш то тражио, и да му се, баш ето данас, у овом дану, испуњавају све жеље.

Ближила се поноћ. Уживајући сударао се са ветром који му је умивао лице. Сам у вртлогу олује која је неумољиво нападала град, он је био у заносу.

Усхићење га понесе тако силно да поче летети, храбро, уживајући. Док они стоје, скривени по собама плашећи се сопствених сенки...

Уживајући из фотеље, док је лагано пушио ко зна коју цигарету, као хедониста после обилне вечере, нетремице гледао је силу. Није била снажна као она што га је носила у лету, али још је јака, говорили су затворени прозори, угашене светиљке и његова срећа.

Више се није чуо звук моћи, чинило се да га сан будности можда обмањује, али ништа се није чуло, само...

Неки тихи глас који је продирао. Неки пријатан глас звезде, који је говорио. Чинило се да неки стихови, нежни, топли, скупљају страх, да пливају по ноћи без звезда. Можда неки сонет, нежан, можда нека...

Сан му се јави. У сну неки познат глас, успављујући рече да је принцеза југа, пловила и просипала звезде

које су се рађале. Чини се из стихова... Рекао му је сан да она походи олује и просипа звезде само на...

Принцеза? Ко је тај срећник, ко је тај кога је одабрала у заспалој ноћи? Чинило се као да украси леда прекривају прозоре. Личили су на неке бисере или...

ПОМРАЧЕЊЕ ЦРНОГ СУНЦА

Сваке зоре будио се у приближно исто време. Никада после шест сати, само пре. И свакога дана, један исти ритуал, употпуњавао је у празнини која је чврсте бедеме подигла око њега и осталих. Он је видео да зид расте из дана у дан. На зид су постављани окови, решетке, бодљикава жица и на крају, то није било омеђено место. Никао је прави логор „слободе“. Нико није примећивао ударце челичних врата, звуке зазидане тамнице, нико, скоро нико, он...? Он, луди профа, како су га погрдно називали у почетку, а сада све ређе, долазио би до свакога, у неком тренутку. Да ли у шетњи оивиченом слободом, у фабрици ланаца, или у ресторану бућкуриша. Долазио би, дрмусао их, причао им, молио их, претио им, али...

Ђутање је било снажно. Таква тишина вијугаве масе празнине, одјекивала је до последње тачке на хоризонту. Тамо где се сунце спушта у постељу, тамо где је крај света, тамо...

И та зора била је уобичајена. Кроз стегнуте капке, видео је сјај сунца. Миловали су га мириси заборављеног

цвећа, али није желео да отвори очи, чак ни под претњом смрти. Дао је завет борбе себи, у шапутању под зидином кавеза. Давно некада дао је обећање да неће видети, светло мрачног сунца јер га не признаје.

Осети да га нека, не тако снажна рука дрмуса, али тишина је, тишина говори да нема никога испред. Поново, поново, поново...

„Старче“ зачу глас „изгледа да су отишли?“

„Ко је отишао?“

„Наши заштитници. Хајде отвори очи, молим те. Само нас је неколико овде, али нико не уме да објасни, шта се догодило. Каже један, твојих година, да ти можда знаш. Молим те отвори очи.“

Неколико тренутака се двоумио, али глас који је чуо као да је пуштен из боце, слободан, као да лети...

Одједном, као да се будио из сна, лагано отварајући очи, играла су се нека деца, људи су плесали уз неку веселу музику, граја и радост пливали су... Учини му се рај, место блаженства... Није трљао очи, није га болео поглед, није осећао оловне капке, мирисао је... сунчеве зраке, будећи се у...

НЕЧУЈНО ГЛАСНА, ТАМНЕ СВЕТЛОСТИ... ПОРУКА

Неки громки глас, далеког дана, изрекао је неизговорену реченицу. Снажно, у слепо око једној сенци. Слепо око које је чекало глас, низало је непостојећом руком мозаик, по небеском своду. До тачке где је могао досегнути само корак хромог вука. Један посебан део, каменчић који је недостајао јер није постојала боја, коју је слепо око погледом тражило.

У ноћи пуног месеца, сјајној, јер светлела је тама, стигао је тренутак познате истине, непознатог одговора. Давно заборављеног гласа, који је био далек, да тамом засија порука по звезданом небу мрака.

Порука недозвољена, а жељена, она која је остала неизговорена у вагону препуном празнине, на станици у коју возови никада нису стизали.

Језиво, снажно, вапијуће, одзвањала је тишина док се пробијала кроз снежну вејавицу, јулске вечери, само да одзвања у уму...

(НЕ)ОЧЕКИВАНА СМРТ МРТВОГ ТЕЛА

Виктор се тихо ушуњао у стан, баш као да је провалник. Лагано је закључавао браву осећајући се пријатно и ослобођено, после вишенедељног одсуства. Тихо се накашља да стави себи до знања, да је дошао.

Нико из собе није одговарао, али настави уобичајено, одлажући кофер, отварајући врата кухиње, поведен само за мирисом кафе, коју ће себи скувати, ритуално палећи, прву, па другу цигарету. Кроз неколико минута, опојни мирис кафе напросто је мамио Виктора да осмотри своју омиљену шољу, да је протрља обема рукама, а онда да са уживањем узме први гутљај који ће га окрепити. Уживао је у омиљеној полутами пригушеног светла посматрајући, добро познате делове града. Сваки нови сусрет са призорима кровова, лампиона, доносио је неки нови детаљ, нешто што је уреживао у своје срце.

Ове ноћи није баш све у рутини. Нова кафе, која би била уобичајена иза недовршене, није се кувала. Вечерас ће прескочити. Уморан је, неиспаван, неће свући ни одећу, само ће лећи и заспати.

Није укључио светло, али осетио је нешто необично у соби. Нешто му је говорило да, није све онако, како је оставио пре неколико седмица,... Ништа се није назирало, све ствари стајале су, баш онако како их је оставио, али лежај је био нетакнут. „Немогуће, помисли“ овде сам оставио себе, у кревету, успавао сам се и отишао, а ја требало је да сачекам себе.“

Баш га је збунила, велика непријатност, осећао је нелагоду, забринутост. Поче тумарати по мраку, померајући столице, сто, отварајући фиоке, али ниједан траг ни знак није пронашао. Сада је бивао све збуњенији, био је уплашен, као да се налази у центру некакве игре, непријатне и мучне. И соба, добро позната соба, чинила се другачијом, као да је нека сила све испретурала и као да се нашао ко зна где. За неколико минута поче хватати параноични страх, па потрча ка вратима, али никуда даље. Поче махнито тражити кључ, али ни њега није било, ни у џепу, ни на полици где се уобичајено налазио... Све се заврте, као на вртешци, осети муку, лагано губећи снагу, свест...

Лежао је на поду, тога је прво био свестан, тог тренутка када се будио као из мамурлука, тешке главе и уморних очију. Никуда није могао да помери тело, само је тупо посматрао, ижврљани папирић у десној руци. Без наочара једва је назирао лоше исписане речи, с напором је гледао папир, преливен и упрљан неком бојом. Уз много муке, успео је да одгонетне речи. Неочекивана смрт је.... Даље се није могло видети: „Чија смрт, какве су ово глупости?“ помисли напрежући се да протумачи даљи ток, али ништа... Само две речи, неки траг, знак за решење или ....

НЕДОУМИЦА

У 1.38, прецизно стоји у извештају. У том тренутку, која бирократска глупост, констатована је тренутна смрт непознатог мушкарца, између 45 и 58 година, на углу између улица... и...

Непознати возач... аутомобила... таблице..., стајао је блед, изгубљен, ослоњен на ауто. Ноге су му клецале, чинило се да губи снагу, док га је униформисано лице испитивало. Само је одмахивао главом, без снаге да било шта изговори, ни покрет руком није могао учинити, само складно померање главе, лево десно, и тако изнова...

Крупан мушкарац, над непознатим телом, окретао је, подизао руке, ноге непознатог који је лежао, баш као да помера некакву врећу. Диктирао је нешто жени која је стајала поред и бележила... Чинило се да се завршава процес ко зна чега, да је при крају, још неколико стручних, прецизних реченица и крај. Вероватно је био љут, јер морао је да устане из кревета, да дође и обави све ово, као да све није могло да сачека јутро... Нервозно показа руком у правцу... и крај...

У полицијској станици, млађи полицајац, вероватно почетник, позивао је већ ко зна који пут, неки записани број на који се нико није јављао. Испред њега, на столу, стајало је неколико ствари, педантно поређане. Није се могло назрети шта су. Са рукавицама на рукама, вртео је неки предмет који је могао бити траг, али предмет изломљен који није могао да наговести шта представља...

Улице... и ..., биле су пусте, ниједно возило из било ког правца. Невреме које је задесило град као да је и реке отерало. У 1.12, он је прелазио улицу, био је одсутан, са мислима... Није био сигуран у своју одлуку или жељу. Да ли или... Туп ударац, шкрипа гума, експлозија нарушене тишине...

ЛАЖНИ РАЗЛОЗИ

Топли септембар није дозвољавао, да се јесен назире. Последњи летњи месец личио је на почетак, а не на крај лета. И дани, су се чинили дуги, баш као да се ишчекује најкраћа ноћ. Пријатно време, окупано сунцем, давало је живот, неку необичну снагу. Људи су били весели, ма колико да су их бриге мучиле, давали су себи одушка кроз шетње, дружења.

„Усрана, лажна идила, гомила која се осмехује, лаже себе, тобож правдајући се како челичи вољу, не дајући да је бриге сломе.“ Љутито, бесно, озлојеђено Дамјан је са прозора посматрао микро свет, лажног макросвета.“ Све те лажне њушке, опраће свој осмех, сести у фотеље и слепо зурити, хипнотисано у вести, чекајући да им се понове лажи од јуче, прекјуче, од пре пола године, као да и знају који је дан, као да знају по ко зна који пут гледају и упијају лажи“

У бесном негодовању и свађи са светом изван, прекину га звоно телефона; једном, други, трећи пут неко упорно звони. „Мора да је она, знао сам...“ озари му се лице. Тај позив чекао је јако дуго, знао је да га није заборавила и да ће му вечерас...

„Ирена!“ радосно викну, скоро сигуран да ће са друге стране жице чути њен глас, али... какав шок! То не да није она, већ...

Тог тренутка срушио се сваки сан, сва нада ишчилила је из собе; све је горело без пламена и... Ништа није проговарао, минути су пролазили, цигарета за цигаретом горела је, а он...? Гледао је у једну тачку, у белину која је одударала од боје зидова, гледао је у искривљени ексер, знак да ту...

Било је јутро, рано, мрачно; закључавао је врата, сада је сигуран у избор, одлази у омеђене зидове, умире да би се родио и крај...Окренуо се, иза леђа је остао звук звона, неко упоран ишчекивао је да му чује глас, али... он се није освртао. Сигурно је неко погрешан број окренуо, то није позив... он је изборио избор, прелазећи праг...

КРУГ

Претешки дани пуни влаге, ноћи без сна, дашка ветра, уз..., бивали су неподношљиви. Највише што је желео из ноћи у ноћ било је да изађе из одеће, сопствене коже, да ослободи крила, да лети, да нестане. Окови су га притискали и стезали. Уз паклене температуре, из његовог полумртвог тела избијали су само бес и немоћ.

Тим ноћима, времену у самомучењу, једини смисао давала је једна звезда. С времена на време појавила би се у левом углу рама живе слике. Иза мреже прозора, свирала би неку пријатну музику као да брише прашину тегобе дана, нестајала и враћала се. Увек је сијала у левом углу. У тим вечерима он је знао да долази по њега, али зашто само у оквиру његовог рама, из погледа његове собе, зашто...?

Ослободивши се, почела му је шапутати, најпре тихо, као да се плаши црних ветрова таме месеца, али страх је нестајао, јер она је звезда. Није обична звезда, она је била девојка, живела је у... и остала би то да није... Не, није смела рећи истину о прогонству, довољно

је да ће од сада сваке ноћи стајати у левом углу рама живе слике и...

Из ноћи у ноћ, чинило му се како је сваким новим сусретом ближа, можда на дохват руке, али да је не може дотаћи или... Причала му је да се не плаши, да ће она сваке ноћи долазити. Он неће остати сам, биће увек ту, крај њега и...

Са дужим ноћима, преливеним бојом јесени, чинила му се све блеђа стаза по небу. Не, није његов вид проблем, сигуран је да је нема. Помислио је, да, обећање, али... Обећање? Стазу су прекривале магле, кроз њих су пловиле облаци. Сада, сигуран је, већ данима је није видео у левом углу живе слике. Није је видео! Круг...

ЈУТРО НАЛИК НОЋИ

Δ обро је знао, да данас није никакав судбоносни дан; тај вероватни негативан одговор, није крај. У његове груди као да се излила вода безнађа, рушећи све. Чинило му се да не може да дише, да губи дах. Чинило се, ма колико себе храбрио да ништа није трагично, као дављеник се гуши.

...Баш како је слутио, догодило се да га није удостојио разговора, скоро да га је најурио из... оном простачком „пристојношћу“. У себи је беснео, осећајући грижу савести зато што не слуша свој глас, већ тражећи оправдање, лажне изговоре, чинећи неке уступак... доживљава да га још један у низу мајмунише, да му сирово демонстрира силу и моћ.

То су она јутра, она рана рађања дана која наговесте да ће ноћ, бити препуна скупљених горчина, пораза. Знао је он то добро, али није слушао, дубоки сопствени глас. У таквим данима најбоље је закључати се у сопствени кавез и не излазити. Али нешто демонско увек нас гони, на погрешне кораке. Ни то није проблем. Проблем настаје, када се изгуби јасна граница и када се дође на корак до...

Нервозно је окретао скоро испијену чашу, без јасне мисли куда. „Остати? На ту једну, надовезаће се још много пута по једна нова чаша, а онда? Онда, знајући себе, ко зна куда ће отићи бес нагомилан у само једном јутру.“

Мада је живео сам, отезао је кораке, баш као да у овој игри жели да одложи крај, да одложи пораз данашњег дана, јер нема снаге да гледајући себе са друге стране стола, изговара објашњења и да се правда. Онај други он можда ће га, попут чопора вукова, напасти, тражити разлог да га растргну. У таквим моментима, наравно постоје милиони објашњења која су ирационална, али он ће увек пронаћи. Извући из шешира неко ново.

***

У вратима, стајало је писмо, вероватно поштоноша није имао куда са њим јер сандучић није постојао. Можда од ње, да од ње, од најважније и најдраже особе, а на њу је заборавио, није се сетио, док се вукао назад, изнервиран и празан. Она, то је њено писмо; помисли, бар нешто лепо, некакав зрак сунца, ОНА... На лицу се указа пријатан, нежан осмех....

„Десет је сати...“ пијаног изгледа, причао је себи, тешких покрета, патетичног, јадног изгледа, гужвао је папир у руци... Соба се све брже и брже вртела, стварајући мучнину, неконтролисана вртоглавица....

***

Скоро је поноћ... помало истрежњен седео је на клупи. Несносни бол помешаних пића, папир који није испуштао из руке, све то појачавало је нервозу... Седео је и чекао.

„Можда је око два“, такав осећај цедио је кроз зубе, спремајући се да.... Одједном скоро бистре главе, сигурног корака, све брже и брже...

***

Тело непознатог човека, које је лежало на стомаку, било је непомично. Око тела сливала се крв, правећи круг... Силина беса, није пружила ни трачак наде, ни најмању могућност. Лежало је и даље, тело, чекајући рађање јутра у смени мрака и светлости...

ИЗМЕЂУ

Кроз замагљено прозорско стакло покушавао је да додирне кров... То је та кућа коју свакога јутра, са прозора, додирне погледом. Између два опушка цигарета, две незавршене шоље кафе, устане, прошета до прозора и између...

То нису јутра, дани, то су скривања између предах, опхрваних бизарним садржајем. Између њих, у интервалима, одвијају се уздаси, погледи у неодређеном правцу, бесмислена надања у чудо, и погледи у кров куће број 3.

Зачуђујуће мирно, са пригушеним бесом, није подизао слушалицу, није се обазирао на звук звона с друге стране врата. С гађењем, ћутао је. Чинило се да му и лице постаје скамењено. Поново би, по нагону искривљене наде, прошетао до прозорског окна, благо померио завесу и погледао. Знао је да се између два путовања, она није појавила.

Није био љут на лажно обећање, слутио је да су оправдани разлози узрок. Само је осећао тугу. Није ни туга била олујна, гасила се. Сада је то сета, жал за

изгубљеним тренутком, осећањем. Подигао би поглед, још једном покушао да дотакне кров и вратио се назад.

Између два опушка напола довршених цигарета, између две неиспијене кафе, кренуо је пут... Данима није прошетао до крова, али. Зачуђујуће, крова није било. Помислио је, да је преспавао године или... „Немогуће“ шапутао је, убеђивао себе да не види, то што види.

Бука неке челичне грдосије, која је нешто рушила. Није било зидова, назирала се дубока рупа, између...

ЗНАКОВИ НА УГЛУ УЛИЦА МРЖЊЕ И БЕСА

Има сигурно десетак година како је једна мучна страница Виктора Дисмаса затворена. Једноставно, стављена је тачка. Тог тренутка, кутија зла закључана је иза седам брава, везана ланцима и зазидана у подземном ходнику.

Подсвесно, знао је да свакога дана, мора понављати наредбу коју је себи задао, да никада више... Пролазиле су године, слике бледеле, само у ретким моментима силне знатижеље, помислио би да на тренутак отвори врата, прође ходником и крене. Убрзо кроз шамар ума, враћао би мисли и покорно као дете, склањао се.

Срећан није био, то себи није дозвољавао, а и несреће су га заобилазиле. Живео је свој обичан, мали живот, баш онакав какав је желео док се борио са демонима. Једина његова жеља у аветним ноћима, када су ројеви кидали тело и осећања, врштали и сиктали, била је ова мала, велика срећа.

У чистој савести, опраног ума, читао би, радио би, спавао, али све више је бежао од људи. У почетку све је личило на замор тела, али стање параноичног страха

и мржње, према свему изван зидова, бивало је све ја-че. У исто време, неприметно, нешто се догађало са његовим телом, јер ако душа пати, тело не може би-ти срећно. Није обраћао пажњу на такво стање, олако би заборављао, али сваки следећи пут, бивало је све јасније.

Није то био бол, он га је лако подносио. Ово је било неко необјашњиво стање. Да је било ко тог тренутка га питао шта осећа, шта се то изнова враћа, он не би имао смислен одговор. На себи својствен начин покушавао је да извлачи срж, из разних књига, часописа, али ништа, никакав одговор. Болест није имала име, болест без бола и патње, раздирала га је. Бележио је догађа-је, као школарац који води дневник, анализирајући штуре белешке. У неколико реченица, сагледавао је да се понавља, све понавља, сем редоследа речи које је ни-зао и давао им вредност.

Те ноћи, зачудо, приметио је да се тресе, да му се чи-таво тело тресе као да је под струјом, и примети, заокружен месец како гледа у његову собу. Виктор је празно посматрао сјај месечине и не помишљајући да... Одједном бол се поче разливати по стомаку као буји-ца и осети да нелагода креће у другом правцу. Као да га испод вилице, у месо пробада стотине игала...

Чини се да је поноћ прошла. Нека сенка шетала се нервозно између две блиске тачке, у обличју две ли-пе које стоје једна поред друге. У тренутку, видело се, да неко маше, витла кроз мрак. Чинило се да у рукама,

сија нешто... неко ишчекује жртву... Под светлости месеца...

Све то, догађало се на раскршћу улица... Кажу да су се звале... мржње и беса... две безимене улице.

ДВЕ СЕНКЕ, МЕСЕЧЕВЕ ТАМНЕ СТРАНЕ

Сијао је месец. Светлела је његова тамна страна, пробијајући се кроз крошњу дрвета, док се она одмарала. Хладни пустињски ветар ноћи, носио је прашину из косе, са препланулог лица, улазио у њене ноздрве, мирисао... Мирно је спавала, ни звуци дивљих звери, ни гмизавци нису је будили. Само је сањала непрекинути сан...

Замишљен, избацивао је колутове дима... Уобичајена форма празне вечери. Ништа ново. У раму прозора, једине његове слике, само је одсјај мрака, тамне стране месеца, некако био чудан, снажан... Као да је невидљиво изблеђивао наслагане завесе, последњу одбрану таме кавеза. Никако, његов поглед, као ни ум, није путовао иза оивиченог кавеза. Никако. Али... нека чудна песма осликавала је плес једне звезде. Звезде, која се спуштала негде на хоризонту. Тамо негде, чинило се као да види, неке планине, козије стазе без трагова људи...Тамо негде...

Пробудио ју је звук, урлик неке дивље животиње, која је у потрази за крвљу и распаднутим телима, лешинарила стазама пратећи мирис пустињског ветра. Није

се плашила, сви ти звуци су познати. То је музика дивљине, самоће, пустиње, попут оне џунгле из које је побегла. То су звуци најузвишеније музике, која је буди и успављује, ове ноћи на додир зоре. Чудно, само је видела звезду, сјајну, најсјајнију која је пловила ка тами месеца, тамо негде далеко на хоризонту, тамо негде где не види, где не зна...

Осећао је снажну потребу, да се моли. Заборавио је речи молитве, имена која је требао помињати, све је заборавио у тами, али осећао је да се мора скрушено молити за... непознато име, презиме, непознате очи. Мора, то је шапат анђела, да покуша молитвом да заустави дивље звери, да спаси...

Пламени језици гутали су све пред собом. У трену, тишину и мир лажи, нарушили су јауци, бол. Сливали су се... Једно тело мирно је спавало. Сањало је анђела. Чули су се звуци молитве која је надјачавала...

ДАН ПОСЛЕ МОЈЕ СМРТИ, КАДА САМ ПУТОВАО...

То је био сасвим обичан дан, ни лепши, ни ружнији од свих које памтим. Добро се сећам, баш тог пролећног безличног данас пожелео сам да умрем. Како? Једноставно, да испијем кафу, попушим две три цигарете, истуширам се, пустим своју омиљену музику, затворим очи и... Мислите да сам луд, ко ми даје за право, да одредим или изаберем тренутак смрти? Али знао сам, да је то тај дан. Дубоко у срцу знао сам да више постоје туге које сам упознао, као ни радости које су ме дизале до неба.

Било је десет сати, наравно пре подне, месец..., дан... Зажмурио сам, али није ишло лако, нешто ме је нагнало да се преврћем у кревету, као када сан никако не долази, па штошта чиниш, али ни то не помаже. И тако, у низу без мисли, у празном ходу, догодило се, одједном да... заспим... Не знам, стварно не знам колико је трајало умирање, само знам, да је било без бола... Осећао сам се лако, блажено, летео сам и уживао у светлу, мирисима. Осећао сам осмехе, пријатни звуци су ме опијали, уживао сам у сопственој смрти...

Отворио сам очи. Кажу да је неки други месец, неки други сат, доба дана, али мени непознати. Кажу да сам се пробудио... Људи који су ми се чинили познати, били су стари, огрубелих лица. Дрхтавих руку су ми махали на улици, некој непознатој улици, а ја... Прва помисао ми је била, да се налазим у некој великој шали, следећа помисао; како изгледа моје лице? Потражио сам нешто, сећам се у измаглици, ваљда је то огледало. Не налазећи га, обузимао ме је све већи страх од лица, не, авети? Да ли сам и ја сада стар, да ли ме помисао на то плаши?

Оног дана када сам одлучио да умрем, имао сам четрдесет и... година, а то није старост!?! Плашио ме сусрет са собом, животом, плашио јер га нисам желео назад. Ја сам умро, вратите ме у онај лет блаженства. Не желим да сам овде и сада..., урликао сам у себи...

ГОТОВО ПРЕСЛИКАН ДАН

Потпуно исто, ово је чудо“ помислио је ОН. На небу прекривеном златним зрацима поспаног сунца, у правилном низу, у потпуном складу, пловили су облаци. Мирно вече се будило, смењујући предиван радостан дан, употпуњен радосним изразом лица. Лица које је било испуњено, задовољно, ни налик...

„Не, не може бити, сигурно се варам,...“ гласно је ћутао, себи у лице које се одбијало од стакла, неопрачног возила. „Можда је све само...“ не изусти унапред спрељену реченицу. Али, на следећем углу где су се пресецале две улице, одмах ту, црв сумње поче нагризати радостан дан... Размишљао је када је последњи пут, ходао овом заборављеном улицом.“ Гле, откуда да се данас уобличи опсена? Да се баш то догоди, да се пресеку године низова...“

Непознатом посматрачу лаконски би, преко усана прешло да је ово место, овај тренутак баш пресликан. Њему, вечитом сумњивцу довољно је само да трептај ока прелије мрак и разлије мрље по тренутку пре.

Нестао је осмех. Устукнуо је пред маленим дахом сумње, али довољно да почне у уму низати могуће разлике, тражити потпуно небитне детаље. Одмах за тренутком пута у сумњу, отвара се машта. Широка улица, улица без светла, улица сумње, довољно да се, попут капи, истопа претходна радост. Настао је прекид... Слика без слике, у чврсто стегнутим капцима, још јаче је притискала. Као да гуши, насилно затвара, у прах претвара...

Дуго иза поноћи, можда пред праскозорје, био је убеђен да то не може бити тај дан. У магли се назирао лик младог човека, на почетку тридесетих, ходао је ужурбано. У сусрет њему долазио је... непознатих година, старији...

На углу улица, под облацима које су преливали зраци, све је било облика. Скоро да су..., али нису се сударили у својој замишљености. Био је дан, неки облаци, пратили су њихове покрете... Није било громава, био је сунчан, позни део дана...

БЕСМИСАО

Нико, тако сам се звао. Није смешно, то ми је име и презиме и баш тако сам заведен у књигу рођених.

Мој „буран“ живот, сводио се ... Једном, давно, одлучио сам да ћу из корена изменити сопствени живот. Све је почело, када сам мокар до голе коже, почео бројати степенике до четвртог спрата. Од улазних врата у зграду, до стана броја 22. Било је тачно 49 степеника. Наједном, синула ми је сјајна идеја, избројаћу све каменчиће који су утиснути у степенике. Зашто не. Они су основ, а никоме осим мени није дошла таква идеја, да сазнам тачан број каменчића, без којих степениште не би ни постојало. Ти мали драгуљи, неправедно су занемарени, и ја ћу им одужити дуг. Не знам колико времена је протекло, марљиво сам радио, не посуштајући. Обележавао би фломастером тачке, до којих сам стизао и...

Девет стотина хиљада седамдесет осам. Још неколико корака остало је до врата стана број 22. Да ли ће их бити милион? Два, остала су само два, али одједном све сам заборавио....

БЕЛЕШКА О РАЗОРЕНОМ ДАНУ

Скривених, једва чујних корака, клизао је низ улицу. Било је време када се трзаји ноћи сливају у светлост дана. Није личио на крадљивца, на сумњивца; по повијеном ходу, савијеног високог тела, личио је на бегунца. Освртао се на сваки шум, попут зеца, начуљених ушију које су ослушкивале и најмање трептаје, дрхтавих ногу спремних на бег у непознато, ишуњао се из зграде, не желећи да било ко наслути његово бекство.

Страх и клонулост, никада не доносе добитну комбинацију, они су два знака, за сигурну пропаст... Довољно је одмакао. У даљини, једва видљиво, назирао се кров вишеспратнице, кров његовог откривеног склоништа. Поглед уназад. Губила се панорама крова, који је прекривало прво сунце и одблесци су га скривали. Сасвим довољно, далеко, помислио је, све мање задихан и ...Знао је да не зна циљ, који је у магновењу и сударима мисли тражио... Али био је апсолутно сигуран да тамо, где се више не види кров, антене, никада неће крочити.

Разне мисли, свакакве глупости низале су се... У заносу луде жеље и храбрости, замишљао је светла неких

велеграда, неких урбаних џунгли, у којима ће нестати, првим кораком. „Нестаћу“ храбрио је себе „све ће нестати. Више ме никада нико неће видети, никада више ниједну реч нећу имати са ким да проговорим. Искидаћу свако сећање из себе, све тренутке, људе. Нестаће читав један усрани живот, а са њим и све авети, утваре; нестаће звуци и мириси који су изазивали одвратност...“

Будио се. Неудобно поскакивање камиона који је вијугао, будило га је. Прекривен крпама није знао куда иде, где стиже... Сећао се само, да га је неко у полураку, покупио на прашњавом путу, поклонιο му карту у правцу... и ништа више. Он, није битно ко је он, одакле долази... Добри Самарићанин, нека то и остане, зар је име битно? Куцање из кабине, једно, друго, знак је... крај је пута... знак да искочи из камиона и изгуби се у трку...

Подигао је руку, махао је. Из кабине, непозната рука отпоздрављала је, знак да све је у реду...

Коначно је смирен. Испред њега назирао се велики град; будио се из магле, смога, осећао је пријатан мирис, мирис жељене слободе... Корачао је сигурно... Нешто је обема рукама цепао, бацао, као да се ослобађа терета који је летео околу. Чинило се, да подиже руке, личиле су на крила... Велеград који се будио из сна, бивао је све ближи...

САСВИМ ДОВОЉНО

Лупкам оловком по папиру. Откидам време од времена које ме гуши, док незадрживо долази, бујица празнине и тупости. Више и не реагујем. Потпуно сам свестан свог избројаног времена које личи на последња ситна зрна, прашину пешчаног сата. Нисам успео, да зауставим време.

Нисам га зауставио у окретању главе пред олујом, нисам га зауставио ни склањајући се и занемарујући његову силну спорост. Нисам успео да га зауставим ни када се чинило, да ми досадно капље по челу док спавам у бекству од њега. Никада није стало, ни по пакленим, врелим данима, ни по мразу северних ветрова. Оно није стало, а ја сам бивао све слабији. У опсесивној самолажи, да чувам снагу за... Сва три украдена сусрета са тобом, када сам склањао поглед, остављајући мало времена, за неки следећи дан, час, тренутак, блесак...

Требао би да бар сада, у изгубљеном рату са временом, не будем кукавица. Да крикнем до неба пре него што ми наслаге времена, не затворе уста, прекрију очи... Недостајеш ми. Да, само сам то желео да ти изговорим.

НЕДОГОВОРЕНИ СУСРЕТ

Виктор је има свој, повремени ритуал, неправилно цикличан и потпуно исхитрен. То би се догађало када би, притиснут собом, морао побећи најдаље од себе. Ово вече се понављало други, трећи пут у последњих неколико дана, после низа година зазиданости у сопствену конструкцију.

Посматрао је фасаду зграде иза паркиралишта, не тако скоро уређену, надамак мањег запуштеног парка. То је онај парк са поломљеним статуама непознатих јунака, неког заборављеног доба и распуклим дрвећем које је умирало живећи смрт небриге. Све је било као и оне вечери, и следеће, и оне од пре... Све? Учини му се да један детаљ није исти, док је кроз колутове дима које је избацивао, назирао врх омање зграде. Затворена је између паркиралишта, култног места, најважнијег култа, аутомобила, култа савременог човека и високо изиданих зграда, симбола новог варваризма.

Чинило се, иако му је вид све слабији да се кроз боје нешто назире, као да неки исклесани знак, реченица, жели да стресе боју и засија. Мрзело га је да устаје, прошета тридесетак корака, да боље загледа и потврди

мисао. Није потребно, он је апсолутно сигуран да је то што види тачно и није му потребан доказ.

Нервозне и конфузне мисли лутале су. Нареди себи да окрене главу и не гледа у тачку, јер ако је не гледа, неће ни размишљати о томе. „Тако је“ скоро да уштину себе, окренувши се за полукруг...

„Добро вече“ неки тихи глас, скоро шапатам, али савим јасно му се обрати. „Можда сањам?“ помисли „или ме ово распукло дрво препознаје... жели да ми нешто каже....“

„Нисам ја глас дрвета. Ја сам ти. Не сећаш ме се? Заборавио си, истргнуо ме из сећања? Оставио си ме овде, баш на овом месту, пре двадесет четири године, шет месеци, девет дана, у... часова...“

„Бежи...“ скоро да дрекну, али се осврну да осмотри, да ли га неко посматра. Да не испадне потпуно луд у лудости.

„Ја сам ти, не прави се луд. Добро знаш да си ме овде оставио, а сада се правиш невешт... не сећаш се. Знаш добро, то је била она ноћ када си се запутио са железничке станице и сео на ово место иако тада није постојала ова клупа. Знаш ти добро да си те вечери, у паузама између цигарета, излио поглед на фасаду, оставио забележене речи... Све добро знаш, али... Окренуо си поглед пре неколико минута, мислиш неће се појавити речи? Хоће, то су твоје речи...“

Тишина је. Ћутао је. Ћутао је и он који је рекао да је...

ДНЕВНИК ЈЕДНОГ...

Четири сата је. Он мрзи понедељак, баш као и сваки нормални лудак, уморан од других и себе. Ни помисао на лепо јутро, нешто могуће, не чини га срећним, украшће време између првог и другог звона. Спаваће будан. Украшће и оних неколико минута између другог и трећег звона.

Дуго је будан, не жели да отвори очи. Исти приказ, ограђена соба, зидови који се на отварање очи приближавају, ограђују простор, гуше... Али његови зидови одбране од варвара; воли их, осећа се сигурно...

***

Почетак је викенда, не мора да отвара очи; зна да је неколико минута до пет. То му сноп светлости, кроз лево прозорско окно говори. У глави премишља како препливати до друге обале, како сачекати следећи мрак и одлазак у сан... Зна да ће и ово бити, лажљив дан. Вараће себе да му је лепше и боље. Лагаће да му је време од будности преточене у дневни сан; баш оно што му је неопходно...

Подне, зна да је подне, не мора да отвара очи и буди се. Неће да се буди иако му је јастук као олово, иако се бол спушта низ кичму. Неће се будити. То је његов одговор, одвратном свету који постоји изван њега.

Скоро је поноћ. Изгубљен дан у узалудном бекству или паметно искоришћено време одмора? Како је одвратна и тупа та помисао. Немарно пере зубе, с времена на време подиже поглед који брзо скрива; плаши га лик из паралелног простора. Збуњен је, можда поспан, не познаје га, а то непознавање велики је страх!? Од себе?

Киша, тај одвратни ситни звук који се спуштао са црних облака, повређивао је душу. Размишљао је каква је осећај, сада у подне по мраку кише, извршити чин... Доста му је себе, света, тежине окова... Сада, баш овог тренутка...

***

Разливала се музика, допирала је из суседног стана, можда и... Разливао се украдени осмех. Помислио је, од када ту мелодију није чуо, како је нестала... Коначно, храбро је признао да му је срце заиграло. Плесао би, не може, окови су претешки...

***

Са цигаретом између прстију, посматрао је звезде, прошарано, промрло, али сјајно небо... Овај сан ноћи је пријатан, али, он, чује крике поноћних вештица... „Како мирно спавају људи? Зар не чују крике? Оне сада, нападају град...“ бележио је у поцепаној свесци...

ГОДИНА ЗМАЈА

На дужину столице удаљености, прекривен покривачем преко главе, шапутао је нешто. То је личило, на досадно понављање бесмислене фрустрације да га заувек узме. Заувек јер му се све гади, јер се сам себи гади. Зар није боље да заувек заспи, него да... Да је нервозан, пун гађења и мржње, да се једног јутра пробуди и крене...

У сопствени лов. А тада никоме добро... Боље је да заувек заспи и... Смењивао се очај и патетика, баш као и инфантилна глупост и старачки страх... Бућкуриш у његовој глави, у бекству и скривању, у тами прекривеног тела...

И зар је могуће, да се за низ од дванаест година померио само за столицу удаљености од једног до другог лежаја? Само толико је успео, да за низ зодијачких знакова, помери себе и свој такозвани живот? Од делиријума до пада??? Тако мало, или тако пуно, или...

Тражио је звездане степенике. Није их било у глумом добу сумрака, прекривеног несветлости. Само је склапао очи, бежао од стварности у...

Између делиријума и пада, између године змаја и других година, успео је да за дужину столице... помери живот...

БЕЛЕШКА ИЗ ПРЕКРИВЕНОГ СВЕТЛА

Ћутим. Давно сам заћутао, скоро потпуно. Онда када је почињао крај почетка, и почетак краја плеса и урликања, хора залуделих.

Остало је још мало, нетакнуто, али сасвим довољно да се опире, буни, размишља, сумња, трага...

Побегао сам, лоше изабрана реч, уклонио сам себе из свеопштег у сопствено. Доста, сасвим довољно, превише... друге и себе прогонио сам погледом, изгледом, речима. Уморио сам свет изван себе и свет у себи... Нестао је свет, гумицом избрисан у дечјој љутини.

Хистерија, гласови праскају по уточишту. Ћутим, изнова ћутим, рекао сам да немам шта да кажем... Сопствени мрак сам сахранио, а они траже да не ћутим. Они светкују, плешу и „уживају“, желе да и ја... Фиеста је, бубњеви, покличи. Не припадам ту и сада...

Ућуткао сам „кутију“, нећу је у близини, мој избор. Не желим да слушам гласове, не желим да гледам лица. Доста ми је оних преплашених по којима се слива исконски страх од смрти и себе. Лица по којима

се разлива страх, спирајући охолост, примитивну и сирову. Срушен је мит о величини, огољено је, ништавно је...

Мрак је, кажу. Не видим га. Моје уточиште преливено је светлом. Мрак сам пустио да се разлије, да попуни сваку пору бедема, да се пробије кроз сваку рупицу светлости, када сам мачем, бранио огољену слободу. Мој мрак је успаван, стопљен је са бојама моје палете... Постао је боја живота...

Давно су плесали око лажног светла. Ћутим... Довољно је, нису ми извукли ни реч. Ћутим, миран сам ...Ћутим, моје боје су складно нанизане... Ћутим, тишина прекрива...

ЛУДИЛО НАМЕТНУТОГ БЕСМИСЛА

Из мрака су се разливале гомиле у униформама које нико никада није видео. Уз псовке и дреку, гонили су заостале... Ближио се час. Маскирана лица, строгих погледа која су се назирала, стрељала су погледом, док се гомила послушних у реду без гунђања, спуштала низ широки булевар у правцу...

Виктора су угурали кроз кључаоницу тражећи најмањи отвор, толико тесан да се једва могао провући. Он мора знати, он мора знати да НЕ СМЕ!!! У кавезу, лежао је прегажен под стампедом; није се подизао, можда није ни могао, није желео. Приљубљеног образа, затворених очију, лежао је и сањао. Тихо, обуздавајући нагомилани бес, лечећи пониженост, молио се, молио се свом Спаситељу да му подари мало, само мало снаге, да још једном устане, као и пре, да га снага не напусти тада, у дану који сања. Приљубљен уз под, дно, одакле више нема куда.

Утихнули су гласови, скоро да се ништа није ни чуло са празних улица. Мрак лудила и бесмисла певушио је неку страшну, сладострасну песму, химну мрака.

Виктор је лежао, иако су прошли сати, лежао је не желећи да наруши свеопшту слику. Он је детаљ, али и он чини „грандиозну“ творевину бесмисла. Можда и не може, можда је сломљен довољно, баш данас, као што се и чаша прелије само једном капи, без обзира на мноштво њих које су се сливале пре.

Бес, гнев, да гнев је лепша реч; она не означава пораз, она је снага. Прелива се по телу враћајући знаке живота у сваком делићу. Повремени трзаји, покрети, ситни плесови тела наговештавали су да цела ноћ и наредно јутро, неће бити призор сенке, сенке мртвог тела са фотографије из полицијске белешке, о некој смрти.

Срце и ум, помислио је, они су једини знаци живота, срце које воли и ум који се опире. „Жив сам“ осмехнуо се крајичком усана „ни стампедо, ни неконтролисана бујица, ни химна мрака... Нису ме убили!“

Мора да је била наредна ноћ. Немогуће је да је време стало. Можда и ко зна која ноћ, у низу снова. Немогуће је да сан предуго траје...

ИЗМЕЂУ НЕКИХ БУЂЕЊА

Виктор је седео у издвојеној соби. Са обе његове стране, седели су чувари сна. Невидљиви, стасити вероватно изабрани после низа избора. Посматрајући их, био је скоро уверен да они нису репрезентативни примерци, али се сигурно, високо котирају, можда на корак од одабраних.

Чудна су била њихова, невидљива лица. Ништа се по њима није могло наслутити о карактеру, као што свакије лице које је познавао, могло је бити одраз оног скривеног ја. Упадљиво је, да њихове очи које није видео, нису прозори душе; више личе на затамњена окна која деле свет иза, од света испред. Још много тога струјало је кроз Викторове мисли, док је откидао ишчекивање да дође тренутак.

Иако је у сваком тренутку, по мирису, светлости, сумраку, могао је приближно рећи који је сат, овога пута, потпуно одсутан, збрканих мисли није ни покушавао да одреди време. Чак у себи није будио, само њему познату игру, одмеравајући време између замишљених тренутака, нити било коју другу игру коју је смишљао у доколици, ишчекивању...

Најзад, после... две сенке-чувари, подигоше га, не тако чврсто и поведоше га низ ходник у правцу гласа који је понављао његово име. Мада су се споро кретали, чинило се да светлост брзо нестаје и да ходник делује попут простора који брзином мисли гута последње зраке...

Чувари га сместише у некакав, ограђени део неке чудне просторије где се једва назирала светлост. По команди неизговореној, удаљише се, а он поред неправилног облика просторије, примети упадљиво подигнуто седеиште и ништа више... Тишину наруши кврцкање микрофона и неки крештав глас, који је покушавао да надјача тишину искиданог простора.

„Викторе...“ зачу се неки други глас „ти си овде, зато што имаш снове... превише снова... Превише си будан и тако будан... превише сањаш. Ми знамо да то нарушава твоје здравље и... од данас..., ти ћеш бити у установи за спавање... до потпуног... Крај. Можете га одвести у апартман... где ће бити збринут и негован...“

***

Два чувара ходала су крај Виктора помажући му да сигурније корача... Пријатно су разговарали са њим, храбрили га. Није им видео лица. Неки сјајни круг био је изнад њихових очију, осећао је блискост, топлину... Најзад, угледа светлост... „Шта је ово? Некада сам знао име великог круга не сећам се сада... Можда...“ збуњено је говорио.

„То је сунце, Викторе. Једно, једино, најлепше...“ пријатељски му одговори чувар са десне стране.

„Светлост најсјајнија, живот, сигурно се сећаш те тоpline и сјаја?“ додао је други.

„Овако сам замишља...“ започе несигурно упињући се из све снаге, али није се могао сетити.

РАЈ. То је место буђења...

ИЗА СВЕТЛОСТИ

ан, уобичајен, пресликан, поновљен, другачији колорит а све је исто. Дан, заборављам који је датум, не пантим када и како је започело ругање таме. Велика, огромна неслана шала... Кажу гласови који блебећу да се морало угасити светло, јер... Ма не желим да слушам глупости умножене у хиљадама, празних глава које излазе, из хиљаде змијских уста.

Скривен сам од погледа утвара и овоземаљског жбира, скривен иза застора. Моја позорница, њихова позорница, два раздвојена света, два небеским сводом подељена света. Не припадам им, то је избор да не прадам, таме, лакрдијашима, војсци утвара и свим наказама.

Само, помало сам тужан, немоћан и контролисано бесан. Дуго и упорно, мислима одлазим до краја космоса, враћам се назад и изнова, баш никога, ничега, у ларми тишине. Омамљени свет спава. Не, не спава, то је привид. Он живи море, мање или веће. Он преживљава кавез изборјаних сати, одмерног времена, зазиданог

простора и „ужива“ у тами. Она му је „подарена“, као лажни лек ослобођења.

Причињава ми се, чујем, убеђен сам... Глас. Назире се пријатан глас, самообмана. Да ли и ја у тихом умирању попуштам, па ми се обмане и лажи нижу пред очима, да ли и ја чујем...? Јесте, глас певуши. Пријатна мелодија. Речи мање су важне, не обраћам пажњу. Звук, мелодија, буди... Осећам у себи, да се будим, напрежем угашена чула, желим да корачам, да кренем у сусрет...

Глуво је доба. Оваква неприродна тишина влада у успаваним градовима. Не чујем ни кораке чувара мрака који као авети ходају, ни дисање покорних из соба не допире. Да, глуво је доба и црна фиеста је у заносном трансу, и даље допире глас, не да ми да понирем у кошмар, сан, крепи ме и држи ме будним, још мало, само мало...

Смешно, путовао сам из дана у дан, из ноћи у ноћ, до краја постојања и назад, а све је било ту, на додир мог погледа, мирис мога ја.

Не могу се сетити песме, мелодија је позната, знам и речи и наслов, сигуран сам да је у мени...

Иза светлости, тако некако, подигла се песма, када је у привиду победе мрака...

ОДРАЗ СЕНКЕ

Тихо, бешумно чуо се кључ у брави стана 22. Један, једва чијни звук, још један покушај да отвори врата; не може, да то је сигуран знак да је све у реду. Нечујни кораци да не разбуди тишину ноћи, силазак, последњи степеник, затварање врата зграде и...

Ово је... све? Један, уобичајено необичан детаљ. Нема се шта додати... После извесног времена неколико људи, отварало је врата стана број 22. Није им ишло глатко... По дојави гђе О., која је у новинама пронашла читуљу, неки људи дошли су да изврше... Забринута гђа О. која је последња видела корак Н. Н., морала је учинити све што налажу дужности, као и савест. Морала је да обавести...

Иако је мирис устајалог, заробљеног ваздуха, омамљивао, не може се рећи да је инспекторка С. Д., била шокирана. На први поглед није јој се учинило ништа збуњујуће. У заробљеном ваздуху, који је отворивши прозор, пустила да се излије, све је било беспрекорно сложено, чисто, уредно... Од ствари у

полицама, до намештаја који је у правилном низу поређан, остављен да га сачека.

Својим пробуђеним погледом оштро је прегледала сваки детаљ, враћајући се по неколико пута на неку неодређену тачку, тражећи путоказ да настави. Ни после више од пола сата, није пронашла траг. У себи је понављала мисао да у овом „случају“ не постоји случај, никакав мистериозни случај. Још једном ће све изнова погледати, а затим отићи да заврши извештај. Госпођа О, је можда погрешно протумачила читуљу и у сопственој збрци, направила још већу збрку...

Касније, уморна од претходног дана, врпољила се у столицу, једва чекајући да се заврши радни дан и да крене. Баш глуп дан, а и ова збрка. Ма, свега јој је преко главе, само нека исцуре минути... Извештај је завршен одавно. По броју тачкица које је остављала по свесци, то је баш један празан и досадан извештај. Крај, одлази. Дан за заборав.

***

„Он се појавио..., знате, ... срце ме је умало издало...“
усплахирени глас је говорио у слушалицу. Препознала је глас гђе О., али одједном се веза прекинула. Покушавала је изнова неколико пута да је позове, али узалуд.

„Опет она жена, баш нема другог посла, него да... Поново диже фрку, алармира...,сада ћу отићи до ње, али

хајде да се смирим, да не изгубим контролу... Јој, шта сам згрешила, да ми овакви случајеви долазе?“ Гунђала је С. Д., узимајући јакну са столице. Док је закључавала врата канцеларије, покушавала је да обузда бес, ако сада крене, стићи ће у стан гђе О., смирена. Лепо, љубазно ће је замолити да не чини збрку и верује, да ће на крају бити како треба.

„Он се вратио“ на степеништу, спрат испод, чула је глас гђе О.“ Био је јутрос овде, био је и...”

„Добар дан госпођо. Молим Вас смирите се. Хајде полако, хајде да уђемо у стан, полако, све ћу Вас саслушати.“

Један звук кључа, већ помало шкрипући, други звук, отварање врата, најпре она, за њом сва преплашена гђа О., ушле су у стан Н.Н. Ништа, баш као и пре, све је стајало како је остављено. Заробљени ваздух омамљивао је и она пође ка прозору, отвори га и...

„Госпођо, ево можете се уверити, да је све у реду, да нема никога, да не постоји разлог за панику.“ Суздржавајући се, већ довољно омамљена од устајалог ваздуха, да не повиси тон .

„Добро, добро, идем, идем...“ Убрзо гђе О. више није било у соби. С. Д. ухвати себе како стреља погледом, као да се збрка из главе гђе О., прелива у њу, да је омамљује, чини параноичном. Несвесно, нешто је тражила... Неколико минута, поглед је пловио по зидовима

вративши се назад и ништа. Збрка? Умор, он је ома-
мљује у овој гупој ситуацији, у најобичнијој гупости
једне старе, усамљене жене, која сигурно, не зна шта
са собом...

Откључавала је врата... Изненађење... Трзну се... Би-
ла је убеђена, да је по изласку гђе О., два пута закључа-
чала врата. Али...

НА РАСКРШЋИМА

„Уморан сам, спава ми се и желим да...“ шапу-
тао је себи, прекривен благом, јутарњом је-
зом која га је разбудила. Знао је, сигуран је био
у то, да ово јутро не жели, баш као ни овај дан, мада
се по буђењу јутра чинило да ће бити леп, другачији,
посебан. Плашио се рутине, поновљених дана. Не, није
се плашио, они су били његова навика, његово друго ја.
Плашио се сасвим новог... По мирису који се, кроз
одшкринут прозор, увлачио у сваку пору, осећао је...

Недовољно је уверљив нирис лепоте сунчевих зрака,
мирис живота. Све је то преливено намазима буђи,
устајалости, коју је најпре пуштао у свој свет, а са вре-
меном и у себе. Ни највештији хирург, сасвим сигурно,
не би одстранио грч на уснама. Ни најрадоснији дан не
може избрисати тупост. Време је чинило своје, а он,
пристајао је на пораз. После година и карактер, по-
следњи бедем одбране, пропустио је бујицу...

„Не могу изнова, све из почетка... Не могу по раскршћу
да...“ скоро плачно, уморно, ударао је шакама по ко-
ленима, у ритму... „плашим се, страх ме је...“

***

Није се назирао крај булевара. Као да је у његовим нестајањима, постао развучен, издужен до бескраја, а он, споро не журећи, кретао се ка раскршћу. У будном сну, сећао се да је то тачка, место на којем је највише волео, да посматра брзе проласке аутомобила, који су се гасили као светла у нестајању. Волео је да посматра облаке. Сећао се да је, најлепше слике облака изрезао, баш ту на раскршћу, испод највише тачке неба које се надвијало. Смењивали су се призори које је скривао, мноштво призора, мноштво слика скривене величанствености. Парадокс? Ту, где су се гвожђурије мимоилазиле испуштајући гасове, за њега било је најлепше парче неба. Само ту пловили су необични облици облака, ни налик воденој пари која се сваког тренутка, може искидати у хиљаде делова.

По мирису, осећао је да је ту, стотинак корака, и више се није присећао јутрошње недоумице, вечерас је морао доћи. Нека је протекло и бескрајно време, оно никада није могло избрисати... место под небом...

„Знала сам да ћеш доћи. Узалуд твоја сумња.“

Ћутао је, није се окретао у правцу гласа који је допирао са његове леве стране. Хођао је даље, видео је црвену тачку и облак, који је споро пловио. Ћутао је... „Веровао си, после свих сумњи, да ће се ово догодити... Овде и сада, испод твог неба, испод боје бакарне вечери, и он те чека... не прави се да не чујеш. Овај

облак путује годинама , једини је који није мењао облик и никада није нестао. Погледај, близу си, погледај га... Има црвену косу... Капљица ће се спустити, дотаћи ће ти лице...”

„Ове речи само ја знам,“ шапутао је. „Ђутаћу... бојим се да речима уништим чаролију, нека сам луд и смешан... Можда и јесам..., можда све ово неко посматра, игра се са мном... или...”

„Запамти... црвена коса обрисаће ти очи... Облак ће нестати..., биће видљив крај..., али... Ти добро знаш јер верујеш и у сопственом поклекнућу. Здраво..“

У ИШЧЕКИВАЊУ ДА НИКАДА НЕ ПОСТАНЕ...

Ово се не може назвати било којим именом, не знам шта је? Распад илузија, отрежњење, још један хладан, безосећајни шамар? Не говорим, немам ниједну једину реч, да сопствену... именујем.

Трајало је, започело је, скривено, уплашено, мрачно, тужно, без храбрости. Трајало је, започињало и завршавало се пре свега и иза свега.

Посебно тешки су моменти, када спремно будеш затечен и не знаш, немаш одговор. Ћутиш, кључа бес, осећаш се исмејан и насамарен, па се вратиш у кавез мисли. Под жицом неслободе, покајнички признајеш да никада ниси имао право... на корак, само један, да се учиниш слободним...

Никада, баш никада... то се неће догодити... Поверовао си, али празнина сиве белине плива пред твојим очима. Никада не постоји као ослонац, то никада је само изнуђено признање у сопственом лутању...

Који је сат? Престао си да ослушкујеш звук времена које одзвања у празнини, престао си да стављаш тачке, црташ знаке... Време и никада, изневерили су те...

Можда те разбуди додир челика..., можда се пробудиш? И... ништа, никада, неће...

Оставићеш празнину хоризонталних тачки. Прегледаћеш низове вертикалног уређаја ничега... Никада, збиља је никада само поређани низ слова, без смисла са горким укусом у оку.

ОБРИСИ ОБРИСАНИХ

То је била година густе паучине, у месецу бујања корова који су већ нанизани по зидовима мучног сећања. Виктор је преживљавао врхунац болесног стања, зенит, планински врх сопственог ништавила, где корак назад не постоји, а корак напред је сурвавање. Испред њега су били мучни сати ишчекивања, иза њега само жеља да се не сећа, исечени обриси обрисаног.

Обимна књига, касно настајала, препуна обрисаних обриса, била би обимнија, да јеу свесној ништавности започео тај мукотрпни ход. Понављале су се реченице, и слова су пресликано бележена. Све, баш све, од првог стидљиво записаног горког укуса, бивало је слично ако не и пресликано. Мноштво, мноштво збрканих мисли, притиснутих болова, кривудава путање немоћи и изнова, и изнова...

Више се није могао сетити првог обриса, није се назирао контура, само рупице на папиру. Знак, да се можда зраци, неки зраци у којима се огледао, тражио наду или... Све је личило на гротеску. Помисли, да

никада нису ни постојали обриси. Можда, није се смео заклети, можда је то био само обрис. Један, поновљен, птица ругалица, клоун, гомила у једном...

Мучиле су га боје. Зелена, боја кафе, чоколаде или бисера дубине. Немогуће, није то било само једно? Било је мноштво. У низовима, збуњеног ума, невидљивог погледа, било је, нестајало је...

Видно уморан, у просветљењу, помислио је... Можда је ватра из његових очију обрисала обресе? Можда је црвенија крв, тамна из груди, гушила обресе... или... Ма, није он толико моћан да у уму покрене планине, то није сигурно... не нема он то... оног јутра... када...

НЕ(СТВАРНЕ) ИЛУЗИЈЕ И НЕ(ЖЕЉА)

Он је... наивни покварењак. У сржи чист, искрен, али покварен, у мрачним мислима лови. Није ловац, он је жртва сопствене ништавости, недосађаног сна, неостварене жеље, горуће страсти и невинне глупости.

Она је... анђео. Није она анђео..., она је ништа. У плими муља, она је... њему... више од свега.

Лови. Само у тами... као звер, прикрада се, тихо, нечујно. Све знаке је научио, ништа не зна... Ту, када у мрежи..., он изгуби себе, а са собом и себе у... И изнова, и изнова, док се буди у сну, осећа изгубљену снагу, он...

Префињених манира, она... кроз тужне очи, вапи... Изгубљена у самообмани, уморно и сломљено, диже се... На корак од погледа, приближила је себи лице илузије у нежељи силне жеље... Игра? Не, није игра. Вапај се слива са усана и плови кроз сузе... Она... у посебности гордости, додирује испуњени ваздух.

Корак и крај је. Не, није... Ловац није ловац, лов није лов, лаж је..., а истина никада не може бити лаж... Као

да ослушкује глас... Види у уху да музика сирене га успављује...

Нестала је у... не у једном тренутку... То су поновљени низови нежеље изговорени... у илузији?!

Веровао је... да не верује свим чулима... Изненађен. Зар он, вешти ловац, који се прогоњен скривао... разоткривен је у угашеној страсти, умирању себе. Када се све будило, није веровао. Зар он да...?

Ни осмех сажаљења... Ни њиме није удостојен у свечаном тренутку преваре? Она у ћутању је замолила... да прекине да буди, сирену у њој. У вапају ћутања није пристао... да не испуни...

У празнини... дневне таме... кријући се иза, приближавала се и удаљавала. У измењеним улогама..., она је скривала истину, а он је...

Прича о... траје. Ни крај света ни времена не назире се... Она зна..., он не зна. Он слути а она сања...

СКРИВЕНОСТ

Уз широки булевар пружала се стаза, скривена, иза густог дрвореда, који је одвајао свет споља, свет у промицању, од света усамљених и тужних. И он је један од њих. Никога није познавао, јер у свету скривеном иза дрвореда, људи нису промицали. Они су се мимоилазили, у прећутним договорима, одлазећи свако у свој кутак.

Он је био становник, друга адреса је ту у низу од ..., где свако зна своју, самоисповедаоницу, где себи нешто исприча и добије одговор. У скривености постоје неписана правила којих се придржавају, баш као у старој кафани где свако има свој сто, столицу и непристојно је заузимати туђе место.

Чинило му се, да је скривеност добила неку нову боју и мирис, јер у тих неколико дана у којима је мимоилазио, као да се нешто догодило или... Можда је то само мирис и осећај испражњености, мирис и осећај краткотрајног одсуства и... „Да, овде је све исто, не мења се срж,“ помислио је“ спољашњост је већ стотину пута измењена, али срж је иста као и онда.“

За дивно чудо, скривеност је била празна и могао је седети на својој клупи. Баш та клупа, поглед са ње, у овом тренутку му је преко потребна. „Као да све ово није виђено, поновљено“ помисли. Да јесте, он памти ту тачку која још увек није нарушена варварским упадима. Тачка коју је својим погледом везао у ваздуху, давно, ту је и ту ће бити.

„Али, ово је смешно,“ искриви осмех, да је једном или много пута пре... да он не може бити... Једном постоји и све друго су копије, мање или више успешне, али копије...

Под светлошћу цигарете, читао је изнова, ко зна који пут, једно сасвим обично слуђујуће писмо. Није ни морао да се напреже, сјај цигарете непотребан је... Цео садржај, већ увелико зна, са свим тачкама, запетама; великим словима, размацама и...

Дубоко уздахну, подиже поглед... у правцу везане тачке која је чврсто стајала у ваздуху, уздахну још дубље, па неколико пута... тражећи знак... Није долазио. Није се ни назирао. Чак му се учини и да се брезе не њишу, не шапућу... Све је стало у скривености... Дилема? Да ли испунити обећање изговорено у две написане реченице или...погазити жељу да...?

Мора да је време, прошло. Цигарета између прстију благо га је пекла опомињући да је исцурело време, задато себи да... учини следећу рутину и... Скривеност је ћутала у замрзнутом времену где је све стало

ударом штапића и...само су кораци... Није се трудио, да... Кораци су се удаљавали кроз светлећи мрак скривености... „У правцу североисточне капије иде“, прошапта, потврђујући да види, јасно види звук... „Дакле, испоштован је договор... онако како смо...“

Лагано, кренуо је у правцу југозападне капије. На другом крају скривености, чинило се да неко, скривен иза дрвореда, одмерава кораке, ослушкује звуке и ...

ЈЕДИНО, АЛИ ЛАЖ ЈЕ ДА ЈЕ ЈЕДИНО...

У дугом путовању кроз пешчану олују, застајао би, скривајући очи. Чувао их је као најдрагоценији, једини преостали дар. Без торбе, поцепане одеће, испуцалих стопала која су вирила из последњег пара обуће, путовао је са једном и једином жељом.

Под сунцем које је исијавало, са ногама дубоко у пустињском мору празнине и песка..., вртео се у круг, који су брисале олује истока. Испуцан, уморан, стајао је и ходао са једином... Сећао се. Сећање и нада да једино... памти и корача ка осмеху који се тужно сливао низ лице размазано сузама, испуцало од соли плача.

Веровао је да је некада и негде, не сећајући се када и где, забележио у ходу, повремено застајући, прислонивши папир колону, неколико важних речи. Али у једној од олуја, он је...

Само је памтио реченицу, светлела су пешчана слова, да у гордости не постане предмет и да никада... звучи као молба, никада више не пожели да...

Једино, али истински једино, желео је да бисерни поглед у лутању прекрије, успава његово лице. Свега је било доста, између пешчане хране, са мало укуса страсти и ништа више. Лаж је, као да га је опомињао зрак врелине помешан са ветром, лаж је да је једино...

Мноштво, украо би све, а не један поглед, украо би он... Учини му се да поклекну у поклекнућу. „Опомена“ помисли“ за још једну лаж, зар их није довољно? Зар није превише... у пустињском кругу...?“

ДВЕ УМРЛЕ СЕНКЕ У ВРЕМЕНУ КОЈЕ СЕ НИЈЕ ДОГОДИЛО

Тешких, оловних прстију, покушавала је да започне писмо. Све чешће то чини. Некада неколико реченица, некада и неколико страница испише, али... У далекој прошлости, која није постојала, на овако нешто није ни помишљала. Уназад неколико година, гордост је сплашњавала, сета се будила, а с времена на време, могла се видети и кап, можда суза, коју би брзо обрисала, да се не роди нова бора.

Обриси некадашње лепоте гасили су се, бледели а са њима и сећања. Она се увек пробуде. Правда космичка, игра судбине или ругање природе. Једно умире, друго се рађа.

„Чудо!“ помислио је. „Ово је чудо!“ бришући искрзани албум, осетио је да није осетио. Не, то није гордост, још теже је. Ово је сладострашће које се прелива у бестијалност, у плес силе у очима. Он, све је заборавио, смехом који је прелазео у неконтролисану ерупцију и дивљу игру, без смисла... сетио се да је...

Неконтролисани плес дивљег, посечен мачем у делићу секунде, претворио је његово лице у скамењени стуб и

дуг продоран, безизражајан поглед. Невидљиви трзај капка, као знак, благо и невидљиво померена усна. Не, он се није сетио, да је постојало време овековечено на избледелом, пожутелом папиру... Не постоји нешто, ма колико доказа било, јер крунски доказ је да се он не сећа. Крај...

Сада је сигурна да ће данас, баш данас, написати писмо. Сви бачени трагови које је уништила не могу избрисати сећање. Написаће писмо, неће бити патетична, али писмо ће бити патетично. И горе, писмо ће бити гротеска. Писмо ће бити низ правдања, мемоари гордости и гадости,... биће јад...

Више је није гушила таштина. Сада, после свега, то не постоји, под ногама је. Спремна да призна и...

Сумња, рођена у времену ког није било, сумња љуљана у колевци, храњена гордошћу, али... оно бескрајно али... како ће он, када, ако, после свега...

Данима није могао објаснити моћан, снажан осећај испуњености, која га је носила кроз рутине поновљених дана. Често није могао себи, разумом осликати себе. „Сасвим су обични дани“, помислио је. „Сасвим обични, чак и одвратнији мом оку. Одвратнији од многих горких плодова које сам у укусу и погледу носио. Зачудо, потпуно сам миран, сигуран у себе... Који је ово знак? Не препознајем га. Не видим долазак...“

Била му је по нечему позната стара камена клупа. Окретао се, обилазио је око ње, да је још једном осмотри.

Није се сећао, не вреди сав напор. Ни то није доказ да је нешто постојало, јер у његовом памћењу не постоји. И то што се освртао, то је само знак демонске подвале...

Низови испрекиданих реченица, без смисла. Мноштво реченица које су губиле смисао. Прецртане реченице. Неко би то можда... назвао писмом. Можда је и било писмо, али тај неко ко је желео нарушити склад лажи и сећања, вешто је брисао, прецртавао слова, речи, читаве реченице и...

Онај коме је упућено, само може бити збуњен и ништа више... Речи, реченице, бесмисао смисла, живо сећање времена које се није догодило....

Весело је сређивао стан, као да је глумац у великој представи, летео је из угла у угао собе наносећи сјај по свему што је дотакао. Певушио је, одавно није певушио...

После завршеног посла, уживао је у цигарети. Са стола, бацао је отпатке у велику кесу, један по један папирџић. На крају, све је било чисто, а он срећан. „Време је за шетњу. Прошетаћу до...“ као да се двоумио у којем правцу ће. Још часак да оправда одлуку „данас идем... на камену клупу!“ Весело пљесну.

Подиже са пода папир, који му је промакао. Неки згужван коверат. „Нека глупа реклама, још једна од многих...“ Задовољно ју је згужвао и ...

ПРОЗОР, ТЕЛЕФОН И ЗВУК ПРАЗНОГ ВРЕМЕНА

Тишина је одзвањала кроз прозор, попут невремена које се спрема да опустоши град. То је дан, увек трећа субота, у месецу гашења пролећа... Понавља се годинама, деценијама, и увек је скоро исто, са малим неприметним разликама у бојама. И кућа је иста, кућа која стоји нетакнута у рушевини.

У једном таквом дану, некада, у једном влажном, ромињавом касном подневу, осенчена дугом која се преливала преко крова, она је стајала, као сведок почетка краја или краја почетка. Станар... Он је ту... нестао..., одлазио и враћао се, увек у исто време, у трећој суботи... Конфузна, збркана, хаотична, ма свакаква је прича.

Кроз разбијено окно улазних врата вијорили су се трагови покидане одеће. Знак да се неко, ту провукао кроз тунел времена, не скидајући катанац са браве, ушуњао се и... Трећа субота месеца гашења пролећа започињала је, по ко зна који, поновљени пут...

Није било никога у полумраку кишног предвечерја, јер траг би се осликавао. Прозорско окно осветлело

би човека, сенку или било шта, али никога није било. Заборављени телефонски апарат, скривен из прошлог рата, био је на старом месту, нетакнут, само уредно, годишње обрисан, као знак...

Није се чуо ни звук празног времена. Он је трећи симбол. Све је стајало у неприродном поретку пркосећи рађању варварских зидина. Ништа није било као... када је остављено, осим...

Прозор, телефонски апарат и звук празног времена... Ух..., експонати умрлог времена? Бедем варварском надирању? Трећа је субота, месеца гашења...

ИЗБОР ОДЛУКЕ

„И збор не постоји. Избор је наметнуто лоше решење, увек, по правилу између лоше и више лоше одлуке... Он је превара слободе, имагинација празног ума, он је... „мрмљао је Алексеј.“ Мрмљао, у обично необичном јутру, сам са собом. По правилу, увек је тако бивало, или скоро увек.

Пред њим је био избор, детињаст, глуп избор да одлучи. Прва помисао у промрзлом јутру била је да ли умом затворити очи и вратити се у пређашње стање, или глуварити у путовању по замраченој соби упирући погледом, послушкујући гласове са радио апарата или...

Најмање болно је, снагом усахле воље, затворити прозоре душе, успавати се, хибернирати и нека то потраје. Што дуже, то мање болно, и њему, и свету око рашчупане, необријане главе и лица.

Најлакша решења увек су тешка, премишљао се, она само одуговлаче и умртвљују. Понавља их већ данима, месецима, годинама...деценијама? Да проба нешто, да покуша да измени свест и скрене ток?

Узалуд, баш узалуд. Могао би да плеше са фрустрацијама, одавно га нису походили немири. Одавно му није измицала једна по једна жеља, ту на додир руке, на усмерен поглед, на спреман звук.

Могао би да се поигра са собом, да остане будан у плесу, да не заборави тактове и кораке... Ослушкивао је свој глас из друге собе да му усмери мисли, да му кроз зид пошаље јасну и недвосмислену поруку...

За чудо, ни подне га није успавало. Још је будан, затвореног погледа, у медитацији, тражио је и ишчекивао одговор, онај одговор о одлуци, избору, путоказу који није стигао. Чак ни као лошим рукописом исписана порука.

„У избору, немам избор? Чудно, зашто ми се врте само две звездице, сан или тескоба? То није избор. Можда сам заборавио да свет није створен, сигурно није створен од два лоша избора, две лоше одлуке, две... тачке у којима сам само ја...“

Као да се спрема да крене. У мраку, било је вече, напипавао је нешто. Тражио по столу, додиром по додиром, нешто хладно, метално, нешто... Одроз у мраку осликавао је да је...то нешто пронађено... Кроз непун минут чуо се звук кључа, који је затварао простор... Шкрипао је ход по смрзнутим степеницама. Сигурни кораци губили су се у нестајању... У десном џепу зимске јакне... потврђивао је додиром, осећао олакшање, то хладно било је ту...

КИША

Киша пада, данима... Спикер са радија чита статистичке податке, „стручњаци“ објашњавају... Киша пада данима, нервозан је... Пресликани дани, поновљене радње, рутина кавеза, параноја, лудило... Разбио би телевизор који испушта хистеричне гласове, репродукује слике предворја пакла, убија га лагано, корак по корак, део по део.

Киша, поново, вирус, хистерија, параноја, апокалипса, теорије завере... Град је тужан и прљав без људи. Данас је за корак ближи... Уморан је... Сања, не уме, ишчезли су му и снови, у омеђеном кавезу. Понавља изнова број корака, од прозора који гледа у поље изласка сунца ког нема, до...

Мрак је и није доба када птице певају, избрисано је време, звуци пријатности... Сања, лаже, то не зна, изгубио је све... Глас са радија... брбља, пишти, буди му нај... пориве, а...

Киша, напунила је минијатурна корита, слива се у реку, ни бродови не могу пребацити... Из уснулог града у

други град, не могу пренети ову тупост и нагомилану тугу, бес и немоћ...

Замишља, гаси се врелина доба које прекрива северну страну лопте, још једна угашена искра, а данас... Жели и говори, да баш данас је тај дан поруменелог лица... Поклон... Торта са свећицама, ода зрелости, тузи и љубави, али... Броји кораке од... јер кавез му није довољно велик само за то и...

Сања, лаже, све је искрзано... осим... Не зна више ни слова, ни глас којим говори себи не одјекује...

КОРАК

Δ уг је тај корак, превише траје. Знао је добро, да тај корак, то растојање између две ноге, два клецава несигурна ослонца... Много наивности и глупости мора се имати у себи, да увек поновљено, ослушкивано, написано, то, буде ослонац у још једној збрци.

Колико је тешко раздвојити два стварна ослонца, додирнути недосањано тло, закорачити у сан, само то, понављао је... Није више то ни мера времена, ни простора, ни стварни, ни лажни облик. То је заблуда у уму, вешта замка, којој се предајемо, у поразу надамак победе... или...

Данас је тај дан, а данас не постоји, као ни тај дан, јер поновљен је у самообмани. Учиниће то, само и једино, то, јер угашена нада, буди разореност сиве масе, обмањује и говори то, јер то што се зове...

Надљудским напором, покушавао је да дотакне сан. Чинило се, никад ближи, ту на... Не може, не сме, није тренутак, не... Корак. То се зове корак, назив за обману... коју су преносили од уха до уха, у корацима маршева, кроз време, кроз некорак.

НА КРАЈУ...

То је тај тренутак... Можда лоше изабран тренутак, али тај тренутак, сада...

Кроз влажну ноћ, кроз пусти парк, у правцу... „Да ли ће ме неко препознати? Нећкао се на улазу, на почетку мале следе улице. Још једном, црв сумње, недоумица... Изненађујуће сигурно, чврстих корака, започео је дуго одлагано путовање. Није примећивао промене, нису га дотицале дивље изграђене бетонске грдосије... Само полако, сигурно, погледом испред...

Цигарета је сијала између прстију, допола изгорела, баш као и допола избројан пут. Корак по корак ка крају, на крају, са десне стране, једанаеста кућа... Није осећао убрзани рад срца, никаква посебна емоција. Ово треба да је збачен терет на крају?

Можда и осмех, радосни знак, макар у углу усана, сетни поглед на... Избачена тераса, предворје кроз које се пролазило, исто, као пре избрисаног времена. Да је пре краја, можда би неко од... отворио врата, осмехнуо се, пожелео...

„Све је исто, скоро исто као...“ шапнуо је себи. Погледа упртог напред, у правцу степеништа. Крај, цигарета је изгорела... Трајала је... колико и... корака по влажном асфалту... На крају...

ПЛЕН АПОКАЛИПТИЧНОГ ДАНА

„И граш ватром...“ одзвањало је у уху, мирису, погледу... сетно, тужно, свакако... Одједном, непозвани тактови, заборављене, тешке, драге песме... Таман када су избрисане слике, сећања, покидана свака и најтања нит...

Одзвањало је у уху. Затворених очију, у згрченом облику туге, лежао је, ћутао, слушао звуке, понављао их по ко зна који пут и... Време је текло, смењивало се, понављало и ишчекивало...

Полумрак, његово омиљено место, сто, столица, све исто, нетакнуто од лутања, бекстава, повратака, осипале су се само сенке које су подсећале... Многе су одлетеле на небо, неке су скривене, неке... Једна, још увек се бори са...

„Игра са мношћом...“ Опет она, прати га осврћући се, гледајући да ли било кога има... Страх да се нечији поглед не руга... у смешном повратку... Подвала, превара, ругање сломљеном човеку који мучно и дуго бежао.

***

Ђутао је. Демону се не смеш обратити, јер ако изговориш и једну реч... Окретао се, посматрао је да ли га неко гледа. Нико, али то је лаж, неко посматра, скривено, бележи мисли, речи, осећања. Сигурно је да је тако, он је плен... апокалиптичног дана, без апокалипсе... Она је у њему.

„Ти желиш да умреш. Знам то, чак, мислим да си више пута... Не, никада не би дигао руку на себе, али молио си да смрт дође. Можеш скривати лице, али ја то видим, знам. Довољно добро те познајем и време ништа није могло покидати. Ништа, а и шта је време? Ништа, као да је јуче било, као да...“

Нервозно је ударао шакама по столу, нешто као ритам између немира и беса, нешто као жеља коју је као терет носио... Немогуће могуће, поново парадокси, параноја, подвојено време између и... Привид, опсена, лаж...

„Хоћеш ли ме погледати? Не мучи ме, не прави се луд и... Да, не знаш, не верујеш да сам ја? Погледај ме... реци било шта... молим те... желим да умрем, а не могу...“

„Играј се ватром...“ одзвањало је у магли...

БУЛЕВАР БЕСМИСЛА

Широк је, дуг булевар бесмисла. Тешко је, у једном ходању, у једном дану препешачити га. И никада се путовање не завршава. Изнова и изнова, кроз густину најезде празнине, можеш трагати. Јуче, данас, сутра... Бесконачно, а омеђено.

Кроз свако враћање, Виктор би се на тренутак, у неком испуцалом низу изгубио. Баш сваки пут, у окретању лево или десно, кораци би га вукли у прозирни мрак. Губио би време, у трагању ка почетку, превише времена, тако да би често, заостајао у намери да још једном доврши пут до краја. А до краја је стизао. Много пута дотакао би невидљиву линију границе бесконачног, али никада и корак даље. Превелики је бездан, мрак иза, чак ни невидљиви зраци, иза је ништа или можда... Страх?

Веровао је да познаје булевар бесмисла. Често би са потпуном сигурношћу себе убедио да је њему све познато, јасно... У таквим излетима мисли, које би се убрзо гасиле, био је сигуран. Али сломљен сумњом, страхом који би се подвукао под кожу, испунио би

хладне мисли, крвоток би се ледио. Нова, непозната околност, у облику нечега, изникла из празнине на језде, обесхрабрила би сигуран корак, а тада, у паничном ходу, ни корак даље.

Булевар бесмисла, најпризорнији је у доба киша, бакарног погаженог лишћа... Сада је. Управо сада, док се мокро лишће лепи на ципеле, он осећа да је данас... Отераће помисао, неће устукнути данас, овог тренутка, у гашењу дана...

Сигурно, мање сигурно, корачао је. У оба уха ставио је куглице, не жели да чује звуке „сирена“ које га призивају. Данас, мора окончати... Бесмисао? У булевару бесмисла. У ходу до невидљиве линије иза које...

Широки сунчани пут. Пружао се у бескрај...

ОБРИСИ

Смушено се провлачио кроз гомилу, пазећи да се не оклизне по танкој поледици. Мрзи те дане када мора да клизи, успорен, да пази на сваки покрет. Не зна ни зашто је сада ту. Тек тако, да осмисли бесмисао, удахне ледене капи, да... Само је трагао за изгубљеном нити, коју далеком мраку и леду, неће пронаћи.

„Не то није могуће! Опет ме вара...мами.“ Отворених усана, заслепљеног погледа, муцао је у себи, трљао промрзле прсте и гледао. „Она! Она је. Познат ми је тај осмех, искрен, неусиљен, чист, познат ми је...“ скоро да је узвикнуо, али се суздржа, да не испадне пајак, у гомили ледених, покретних слика.

Посматрао је оно што никада не посматра, рекламу... Али то није реклама...

„Она је, знао сам да ће се искрасти, између редова не-исписане приче. Знао сам да ме неће изневерити и да ће... „Силно пожелеле да приљуби усне уз стакло, да је додирне.“ Желим само, да јој шапнем, да зна да сам је..., да је...“

„Никада је нећеш срести, „гракну крештава, ноћна птичурина, надвијајући крила над гомилом покретних слика. Гракну, ледено и злокобно...

Ђутао је, посматрао је, сигурно је корачао, губећи се из гомиле покретних слика, још мало... ту... сакриће се...

ОПРОШТАЈНО ПИСМО ПОВРАТКА У ЖИВОТ

Пиштољ није постојао. Метак се није заглавио у хладној цеви, ватра није изгорела предео око... јер ништа није ни постојало, да би се догодило. То је био само нестваран редослед привиђања Виктора Дисмаса, поремећен ред мисли које је видео.

Њему није почињало ново јутро, мада се кроз отворе испод маскираних завеса, назирао мрак. „Јутро је!“ сам себе прекори зато што је десна страна лица, ближа прозору, покушавала нешто да му шапне. Десна страна била је скоро тик крај замагљеног прозора, али... Са прекором, благом мржњом, упути поглед и тачка. Десна страна заћуга.

Мали разбијени радио, једва разумљиво откуцавао је складне, ритмичне звуке и... гонг, тачно време је... „И ти ми се супротстављаш? Прострели звучну кутију..., „какве су то глупости, да ми пожелиш добро вече? Овог јутра све је полудело, ти, моје ја, још и свет око мене да полуди. Мора да сте покварени и зли, намерно ми ово радите. Знам игру... да ме прогласите лудим, стрпате ме у кавез и све ово...“

Писмо, исписано нервозним рукописом, ситних слова, знакова, на неколико страница, разбацаних по кухињском столу... чекало је...

„Сигуран сам...“ замишљено је кружио око стола, правилним корацима, супротно од правца казаљки, баш у смеру којим треба да кружи... „Сигуран сам да сам се синоћ пре поноћи вратио из... Зашто сам збркан, конфузан? Мора да је он слушао гласове из оне покварене мале кутије....“ Одједном, убрза корак, скоро да се затрчао и... чуо се звук распадања. Тренутак касније, осмех... озарено лице, леп осећај... Левом ногом у десни зид, прецизно је погодио место, где су се спајале линија вертикале и хоризонтале...

Лепиле су се ледене иглице у ноздрвама, посебно овде на кеју, крај реке. Температура је нижа, ниједан заклон, хладно је, али Виктор Дисмас био је необично радостан.

Пожелио је добро јутро... У спајању два доба ноћи, он је видео јутро... Срећан, смишљао је реченице писма...

ТО НИЈЕ ТО

Кроз разорену, вијугаву пустињу, попут бујице у рушилачком походу, надирали су непријатни звуци лепећи се као пијавице. Рушећи све у варварском походу...

Тек понека залутала сенка која је тумарала трагајући за..., падала је ницице на земљу, провлачила се кроз отворе у огромним зидовима напуштених простора. Бежала у... тражећи спас, заборављајући да је време за апокалиптично мумлање, а управо сада, почиње. Умало да заборавност плате главама, оловне капи не убијају, смрт је у звуцима. Из невидљивог гротла адске дубине, катапултиране ватрене кугле распршивале су се на све стране познатог правца. Горело је небо, горели су снови више него икада...

Глас закржљалог пајца из кутије одзвањао је... Четири коњаника апокалипсе корачала су ка њему... То није то. Размазана луда одиграла је последњу улогу..., они су на реду... „Не то неће бити!“ Загрме глас из кочије која је плесала по небу...

ДВА ПОГЛЕДА У...

ве столице складно су поређане у нeredу. Столица лево од прозора, који је посматрао рађање јутра, била је празна... Преливање сунца осенчило је простор на коме ће седети блистав осмех. Сунце, благо јутарње, чекало је јединог посетиоца јутарње представе животне радости.

Столица лево од обрнутог погледа, у правцу сна ноћи, била је празна. Ускоро почиње поноћна представа, а једини посетилац, по обичају касни... Вечерас је на репертоару... Улази, на прстима се провлачи између препуне празнине, заузима место.

Јутро је постало ноћ, ноћ је постала најсјајније јутро... Две столице, изрезбарене за снове, стајале су у поретку. Окренуте леђима једна другој, припремљене за почетак представе. У обрнутом поретку, склоњене су, не гледају кроз стаклену панораму.

Осенчена столица, која је гледала у источни зид, пријатно је дисала испуњена светлошћу. Замагљена столица посматрала је плес по западном зиду. У погрешном погледу, личило је на свезане сенке... Не, не, прсти су миловали мирис друге коже.

ПРАЗНИК БЕКСТВА

„**Х**ЕЈ ТИИИИ...” одзвањао је застрашујући урлик, помешан ватреним капима, које су се одбијале од оклопа сенке у трку. Мрак је био најбољи заштитник, вођен нечијом руком, док је сенка зарањала, у кишом преливену реку, уништене обале са леве стране...

Без даха, камена сенка је рукама цедила прљаву воду, олакшавајући већ довољно наслагани терет... Корак по корак, још један корак, још неколико корака.. Није осећао, ни терет слепљене земље, корачао је, несигурно, сломљено, слободно...

Иза, видео је невидљивим очима, да иза, остају лешеви празнине... Испред, нанизани лешеви лажи, превара, изневерености... Празнина и пустош иза, пустош и празнина са обе стране видљивих покрета, испред... Само чврсто стегнути капци, прекривене зенице, замишљена нада. Ни страх више није откуцавао у грудима. Ни нада, није пламтела у мислима. Није се чула ни рапсодија ослобођења, само... украдени кораци, отежали, несигурни...

„Све осим њега је лаж. Сви други су пајаци таме, ма-
скарада. Сигуран сам...“ дрхтаво је понављао низове
речи, попут молитве. Корачао је. Из ничега у могуће.
Из празнине у маглу.

„Хеј ти...“ сада је само као шапат, разливало се и гу-
било. Све тише, тише... нестајало је. Рађао се... мрак,
најлепши празнични мрак...

НЕМИНОВНИ СУСРЕТ У СНУ? ИЛИ У...

Већ трећу кафу је испијао. Да се разбуди, да исцури време или... Прерано је дошао, обилазио по ко зна који пут продавнице и више, баш није имао нерава, за поновљени бесмислени круг, у коме се налазио. Досадно је време, које чекаш да исцури, пожурујеш полазак...

„Још два сата. Ужас, прави сам неуротичар... Све знам и као да намерно радим то што радим. Не могу више ни овде, досадно је, најбоље још мало у шетњу, прекратити време...“ Остави неиспијену шољицу, хитро обуче јакну и...

Дубоко је удисао, уживајући у миру благе јесени, за тили час заборавио је пређашњу мрзовољу... шетаће... скупиће мирисе сећања, понети их на путовање до... „Молим Вас...“ поче замуцкивати, извињавајући се непознатој жени, на коју је налетео, скоро дивље одгурнуо...

„Све је у реду.“ Кроз пријатан осмех...“ И ја сам крива, превише сам опуштена, када лутам по трговинама, купујем...“

Глас. Чинило се... „Опростите, конфузан сам и... учинило ми се...“ несигурно настави, али се зауставио. Непотребно је, сувише, такве реченице не приличе...

„Реците. Учинио Вам се... шта?“ осмехну му се, пријатељски. „Учинио сам се познатом? Не стидите се, свакоме се учини, нешто превиди, помисли да је неко тај неко... Могу ли Вас понудити... пићем, ако то није проблем? Ако Вам не делује...?“

„Наравно...“ као да је очекивао такав расплет, ове бизарне сцене, као из топа, прихвати позив непознате даме. Као каваљер, преузе торбе које је носила и...

***

„Нисам се представила. Ја сам Ирена.“

„Дисмас... Виктор Дисмас... опростите.“

Уобичајено упознавање, изговарање имена, презимена, куртоазно у ишчекивању, да оно друго развезе језик, јер једно је увек по правилу брбљиво.

„Учинио ми се познат глас... То сам малопре кренуо, да Вам кажем... Понекад себе ухватим у параноичном, непрестаном...“

„Све је у реду. Неко драг?“

„Не ...“

„Рекли сте познат глас. Глас из прошлости? Драг глас или...?“

„Да, извините, баш сам конфузан... Глас.. упечатљив глас.“

„Дакле то је глас, који није остао у пријатном сећању?“
Знатижељно га погледа саговорница.“ Извините, није пристојно што постављам сувишно питање. Молим Вас заборавите.“

Виктор заустави реч, тренутак пре него што би изашла из њега. Зауставио је лакомислен и збркан ток мисли... Помисли, како је глупо, непристојно, непознатом странцу...

„Упечатљив глас. То је друго име, за глас који остаје трајно.“

„Разумем. Интелигентно дат одговор. Само... осетила сам, да сте мени желели да... испричате ту наталожену тишину. Осећам то. Која је Ваша прича, Викторе? Можда је овај, неспретни судар, на улазу у трговину... Неминован?“

***

Смењивали су се предели равнице. Воз је плесао, грабећи ка... Иза стакла, осликавало се уснуло лице које је складно дисало и мирно топило наслагани умор.

Очи које су покретима плесале сан... Звук, пробуди уснуле путнике, станица... Комешање, једни су улазили, други илзлазили... Један путник, мирно је спавао... Није време за буђење... Још нису избројани...

ИЗОБЛИЧЕНОСТ

Сасвим обичан дан, будио се из магловитог јутра. Магла јутра то је знак, да сунце ће преливати град, биће лепо и пријатно. После свих досадних кишних дана, бар светлост је оно чему се радује...

По навици, радио апарат укључен, музика, без вести, брбљања спикера, без глупих коментара, јефтиних шала и реклама, само звуци музике да разбуде дан. Никакав план у мислима, непотребна је навика и рутина, нека дан, украден из призора свакодневног, буде сасвим другачији, зашто не и потпуно изненађујући. Нека осећање пријатности са лица које се буди, призове звуке среће, једноставности, свега заборављеног.

Скоро да није ни примећивао гужву око себе, радосно је ходао, кретао се са лакоћом, освртао се и проналазио пријатне детаље. Све оно што му је уназад, чинило се превише познато, досадно, као да је имало облик поновног рађања... Старе фасаде, уске улице, пијаца, сва гужва око њега у покрету једноставно

му није била терет. Одлуком мисли, избрисао је и могућност лошег. Данас, биће све... јер тако он жели.

Стари градски трг, чинио му се посебан. Окупан сунцем, изгледао је примамљив за подневно сањарење, путовање кроз време, филм сећања, који ће радо изнова гледати. Многе приче оставио је на њему, на зидовима који су окруживали трг, на сваком зиду исписао је најмање реченицу, мала велика хроника, трг и он, нека посебна љубав, сусретања и растанци, али увек му се враћао.

„Добар дан господине.“ Зачуо се познати глас. Деловао је извештачено, тај глас, није глас тренутка сада... окренувши се угледа познато лице пријатеља кога месецима није сусрео.

Радосно, пружи му руку ....

„Не, не, не...“ одједном и лице саговорника постаде изобличено, у неприродном страху, наметнутог става, и као да лице пријатеља, помешано страхом, изобличеношћу, постаде лице странца... И горе од тога, постаде ништа.

„Још један, од оних, којима је...“ помисли, али не доврши мисао, не желећи да призна да...

„Вирус, не смем... Ово је опасно... Извини...“

***

Напуштао је трг, скоро ће вече... Није ни приметио, да сатима је ту... Није ни... да сатима је посматрао тачку... где су се додиривале две планине... Тачка, између њих, као пролаз у... Размишљао је о... Изобличеност, најснажнија реч, одзвањала је у оба уха, изобличеност, облика, предмета, појмова... људи...

Искључио је радио апарат... можда је тишина, најбољи начин...

ПОГЛЕД КРОЗ НИШТА У НИШТА

Виктор Дисмас пажљиво и дуго је посматрао ништа. Већ је ближио се крај дана, у ствари дан је био завршен, прогутано светло, гушило се и нестајало у разливеној јесењој вечери. Година се ближила крају и он је подвлачио црту. Све избројане дане, од првог до данас, обележио је тачкицама оловке у дневнику у којем није била забележена ниједна реч.

Дубоко је уздахнуо. Празно испустио звук, који се само понављао, из дана у дан, из сата у сат и тако... Уздахнуо је још једном, овај пут уздах је био потврда себи да је претходни уздах потврђен дубљим и јачим уздахом.

Покушао је у времену између две запаљене цигарете, да запише реч или можда реченицу, али није ишло. Покрет руке и оловка која се вртела између прстију, покушај и ништа.

Одлучио је, да неће одустати. Оловка је плесала, котрљала се између прстију, а он је увлачећи дубоко дим, покушавао да замисли, оствари напор и учини.

Узалуд, ово није вече Виктора Дисмаса, као ни претходни низ вечери, као ни низови претходних угашених година.

Одложи оловку, угаси цигарету, затвори свеску и снажно погледа у... Није скидао поглед, чврсто решен да до краја издржи, неподношљиво ништа које га леде-но фиксира у зенице. Заинати се, неприродно и на граници подношљивог, држао је отворене очи, улажући надчовечански напор да не посустане...

Ништа поклекну, скрену поглед ничега.

„Успео сам!“ озари му се лице, разли се победнички осмех. „Успео сам! Поклекао је, склонио је поглед... Изрезбарен, уморан, замућен поглед, који сам гајио победио је...“

Погледом кроз ништа... у ништа... Виктор Дисмас је резао тачке по зидовима.

Замућени поглед, стварао је рупице у зиду... Оловка је плесала између прстију, свеска је била отворена... Дубоко је повукао дим... десна рука поче нешто бележити, полако, али сигурно клизила је по папиру... плесала...

ДЕМОНСКИ НОКТУРНО

Ноћ, датум... тело се грчи, немирно и болно спава, ако је то сан? Увија се и скрива под прекривачем, тражи склониште... Не чује се глас, пригушен, једва чујан, шапуће, јеца, моли се и тражи... То је. Ум прослеђује бол и сећање у цело тело, ум памти, тело осећа... Душа? Сломљена?

Оштар равничарски ветар, наносио је наслаге ледене хладноће. Провлачио се кроз мрак, наносио звук мрака који се мешао са маглом. Једна од вечери, када се иза затворених прозора, скрива под прекривачем, тоне у сан и бежи од призора. На ивици краја, у додиру са испуцалом земљом која је била прекривена кукурузом, на крају маглених вечери, кроз мрак штрчала је стара зграда, прављена пре једног века и више.

Напуштена, усамљена, отпале фасаде, опирала се зубу времена, усамљенички чувала последње станаре. Време и простор, иза исцртаног времена, скрива суморно сивило, које је бљештало кроз мрак. Као да су је и заборавили у времену, скоро нико није ни ходао поред, стазе корова, разваљени остаци неког већ невидљивог пута и ...

У даљини, могли су само назирати разбијени прозори и зарђале решетке, и иза свега, ништа није постојало. Ништа? Или нико није ни желео, да у угашеном памћењу и размишља. Једном, као када кап прелије чашу, заборав је, прекрио...

Последња светла су се гасила, мрак је прекривао дуги ходник и дизао се до високих таваница, тишина је владала... Низ ходник назирала се сенка, неко обличје крупнијег мушкарца, који је вртео нешто у левој руци, звиждао неку нескладну мелодију и примицао се једној по једној соби, одшкринувши једна, друга, трећа врата...

Застајкујући у правилном интервалу ...

Могло се назрети, да је миран, завршио је рутину контроле, потврдио све што је знао и сада... Ушавши у последњу собу, тихо се спусти на фотељу крај врата, зауставио је дисање и ћутећи посматрао је неку прекривену прилику, која је мртво спавала, баш као залеђена, без покрета, ни дисање се скоро није чуло, само шум тишине, убрзана тишина која је допирала испод прекривача...

Трајало је ћутање, можда и више од сат времена, њему се није журило, ледена ноћ, исцрпљена од хладноће снага, у свима ће ускоро потпуно нестати... Биће сигуран, да ниједне очи не посматрају, ничије уши неће чути звуке, никакви кораци неће нарушавати „мир“ само његовог времена...

Као звер, осети да је глуво доба, сигуран је да све је онако како он жели, сада може, време је да... Огромном шаком, поче скидати прекривач, другом шаком прекрио је уста сенке која је спавала, да ниједним покретом не наруши његов тренутак рутине, искочи и поквари. Округла глава, јасније се назирала док је спуштала се, у покрету који је могао бити шапутање или... Ђутала је. Као по команди контролисаног ума, отварала је очи, празног и тупог погледа подигнутог ... То није поглед, који ће вољом, отворити решетке на крову, полетети раширених крила ка небу... то је поглед... Не гледајући, или гледајући кроз, осетила је ... то није био ни осећај, да нешто слузаво, насилно улази у... Огромно тело, у демонском заносу, улазило је и излазило, правило покрете, испуштало неке животињске звуке... нагона. После небројених ноћи, ни њему то није задовољство... То је пир и сладострасно иживљавање, плес моћи над немоћи... Докази степеник до...

Ђутала је, закованог погледа у једну тачку, ослушкивала је звуке... Музика није... то је... ништа? Његова снага, ширила се собом, ево је у екстази... Вечерас... шта ли је осећао? Крај? Вечерас ће окончати и избрисати... Вечерас не осећа да жели...

Довољно се играо? Заборавио је дан и време прве тачке... Демонски ноктурно... То је помислила, док јој је глава падала на страну у правцу...

„Завршио сам са тобом. Не осећам жељу... Више ти нећу долазити... Крај је ...“

Ћутала је. Можда је све разумела... Можда је осетила олакшање или... Гађење? Иза залеђеног погледа у правцу... остајали су трагови, нестајали су... Иза затворених врата, остао је мрак и остатак сна. Залеђеног погледа, глава се попут клатна само спустила на другу страну... у правцу изједених решетки на прозору, које су као завесе скривале непостојање стварног, раздвајајући га од постојања измишљеног...

***

Осмех се сливао низ лице, пријатни осећај да лебди... Драго биће поред, сигурност нежне и снажне руке... Сањала је припијена... Иза осмеха у сну, пловила је кроз сунчане дане, чинило се да рај је на дохват руке... Чврсто је грлила снове, као најдраже драгоцености, које је понела...

Није је уплашила празна половина постеље, искрао се, није је желео будити...

Замишљала је, знала је, да ју је пољубио, осетила је то...

„Вечерас ће бити ту и биће...“

***

Ни иза чега, у кревету, у грчу и страху... У ноћи која је била почетак... Иза затворених капака, сећала се да је тог дана... Превише радости, носила је са собом, није смела да понесе толику наду...

Један тренутак непажње... однео је све...

Чула је кораке, он, али он је долазио, а не ОН. Везана је и никуда не може побећи, ум јој потврђује, да тело не може побећи и да жртвовање....

Кроз сузе, гутала је бол и слузаву течност... јаукала би, али нико није могао чути је...

Призивала је њега из тренутка пре него што је тренутак непажње ....

Тужно и дуго, посматрала је кроз провидне решетке, нешто у даљини... Као да се трудила, да погледом дотакне ...

Иза завесе, која није, постојао је свет... Близу и раздвојен... Свет постојања непостојећег и свет који ...

„Да ли неко...“ заустави неизговорену помисао... „Да ли постоји неко ко ће једном... покидати, невидљиву завесу, која скрива... све ...“

ВОДИЧ ЗА ПРЕЖИВЉАВАЊЕ

Баш као и песме његовог земљака Боре Чорбе, за којег је речено да је „најпознатији српски улични песник новије генерације“, приче Владимира Радовановића се баве јадима малог човека сабијеног у овај модерни свет алијенације. Свака од њих даје по једну сцену, боље рећи емоцију. Неке су заокружене, али већина њих није, имајући отворени крај (три тачке су Владимиров заштитни знак), у неком смислу и почетак. Читаоцу је тако остављено да допуни из свог живота оно што је основна емоција дата причом. Иако се не референцирају на конкретне догађаје, појаве, градове или особе (мени лично веома је тешко тако да пишем) приче су невероватно актуелне. Свакога ионако вреба неко животно разочарење и на крају – смрт. Ове године је то постало посебно актуелно, када нам се сред катастрофичних вести и разноразних затварања почело говорити како нам чак планета препоручује да „успоримо“. Међутим, времена за то нема, што зна и Владимиров јунак.

„Жури, трчи корак испред пуцња, инфаркта, гушења или било ког тркача смрти. Завршавам ужурано, у грчу, оставштину глупости и јада, да је неко не украде. Ево, прецизно и нечитко, са здравим разумом у лудилу, пишем последње редове.“

Иако појединачне Радовановићеве приче могу деловати песимистично, уопштено не изгледа да је то његов поглед на свет. Проблеми живота постоје, он је и ако се они реше ипак пролазан, али његови ликови не кукају него налазе сопствена решења. Свака прича тако може постати читаоцу водич за преживљавање, ако не мапа на том путу, онда сигурно компас...

Иван Вукадиновић

БИОГРАФИЈА

Зовем се Владимир Радовановић, рођен сам 1964. у Чачку где и живим.

Члан сам Свесловенског књижевног друштва и Удружења књижевника Србије. Пре ове књиге која је пред вама, објавио сам три књиге кратких прича:

Недовршено (2016), *Плес жене лептира* (2018) и *Таштина празнине* (2019). Поред кратке прозе, имао сам излете у писање драмских текстова, а као плод тих излета настали су једна драма и једна монодрама. Годинама покушавам да обличим и пред публику изнесем свој први роман.

Верујем да ћу у времену које долази, завршити свој фрагментарни роман „Месечева улица“, чиме бих заокружио свој досадашњи рад.

Писањем се бавим из потребе да осмислим бесмисао, као и да будем глас многих невидљивих људи. Не волим сврставање у одређене правце, али за себе могу рећи да сам

један од утемељивача депресивизма, заједно са уваженом колегиницом Маријом Клипом.

ЕУФОРИЈА И ПАД (кишних капи), Словенско слово, 2021. моје је последње објављено дело настало као плод, тешких и мучних дијалога са својим књижевним алтер егом Виктором Дисмасом.

На крају још једном, захваљујем се сваком читаоцу који је одвојио своје време, прочитао макар једну моју причу, невидљиво или видљиво помогао ми на овом књижевном путу који траје.

САДРЖАЈ

- 7 -
НОКТУРНО ОТУЂЕНОСТИ
- 11 -
ЧЕМУ НАСЛОВ?
- 13 -
УОБИЧАЈЕНО ВЕЧЕ, ДАН И ЈУТРО
- 15 -
УБИСТВА ЗВЕРСКИХ ОБЛИЧЈА
- 17 -
ТЕСТАМЕНТ И ПОТПИС
- 19 -
Т(ЕГОБА) М(АНИЈА)
- 21 -
СЛОЈЕВИ ПРАШИНЕ
- 23 -
СИЛУЕТА, ОПСЕЦИЈА И РАДОСТ БОЛА
- 25 -
СЕНКЕ У КИШНИМ НОЋИМА
- 27 -
СВЕ(НИШТА)
- 29 -
ПУТОВАЊЕ ИЗМЕЂУ ДВА ПОРТРЕТА
- 30 -
ПОШИЉКА ЗВАНА...
- 32 -
ПОНОЋНИ СОНЕТ
- 35 -
ПОМРАЧЕЊЕ ЦРНОГ СУНЦА

- 37 -
НЕЧУЈНО ГЛАСНА, ТАМНЕ СВЕТЛОСТИ... ПОРУКА

- 38 -
(НЕ)ОЧЕКИВАНА СМРТ МРТВОГ ТЕЛА

- 40 -
НЕДОУМИЦА

- 42 -
ЛАЖНИ РАЗЛОЗИ

- 44 -
КРУГ

- 46 -
ЈУТРО НАЛИК НОЋИ

- 49 -
ИЗМЕЂУ

- 51 -
ЗНАКОВИ НА УГЛУ УЛИЦА МРЖЊЕ И БЕСА

- 54 -
ДВЕ СЕНКЕ, МЕСЕЧЕВЕ ТАМНЕ СТРАНЕ

- 56 -
ДАН ПОСЛЕ МОЈЕ СМРТИ,
КАДА САМ ПУТОВАО...

- 58 -
ГОТОВО ПРЕСЛИКАН ДАН

- 60 -
БЕСМИСАО

- 61 -
БЕЛЕШКА О РАЗОРЕНОМ ДАНУ

- 63 -
САСВИМ ДОВОЉНО

- 65 -
НЕДОГОВОРЕНИ СУСРЕТ

- 66 -
ДНЕВНИК ЈЕДНОГ...

- 68 -
ГОДИНА ЗМАЈА

- 70 -
БЕЛЕШКА ИЗ ПРЕКРИВЕНОГ СВЕТЛА

- 72 -
ЛУДИЛО НАМЕТНУТОГ БЕСМИСЛА

- 74 -
ИЗМЕЂУ НЕКИХ БУЂЕЊА

- 77 -
ИЗА СВЕТЛОСТИ

- 79 -
ОДРАЗ СЕНКЕ

- 83 -
НА РАСКРШЋИМА

- 86 -
У ИШЧЕКИВАЊУ ДА НИКАДА
НЕ ПОСТАНЕ...

- 88 -
ОБРИСИ ОБРИСАНИХ

- 90 -
НЕ(СТВАРНЕ) ИЛУЗИЈЕ И НЕ(ЖЕЉА)

- 92 -
СКРИВЕНОСТ

- 95 -
ЈЕДИНО, АЛИ ЛАЖ ЈЕ ДА ЈЕ ЈЕДИНО...

- 97 -
ДВЕ УМРЛЕ СЕНКЕ У ВРЕМЕНУ
КОЈЕ СЕ НИЈЕ ДОГОДИЛО

- 100 -
ПРОЗОР, ТЕЛЕФОН И ЗВУК ПРАЗНОГ ВРЕМЕНА

- 102 -
ИЗБОР ОДЛУКЕ

- 104 -
КИША

- 106 -
КОРАК

- 107 -
НА КРАЈУ...

- 109 -
ПЛЕН АПОКАЛИПТИЧНОГ ДАНА

- 111 -
БУЛЕВАР БЕСМИСЛА

- 113 -
ОБРИСИ

- 115 -
ОПРОШТАЈНО ПИСМО
ПОВРАТКА У ЖИВОТ

- 117 -
ТО НИЈЕ ТО

- 118 -
ДВА ПОГЛЕДА У...

- 119 -
ПРАЗНИК БЕКСТВА

- 121 -
НЕМИНОВНИ СУСРЕТ У СНУ? ИЛИ У...

- 125 -
ИЗОБЛИЧЕНОСТ

- 128 -
ПОГЛЕД КРОЗ НИШТА У НИШТА

- 130 -
ДЕМОНСКИ НОКТУРНО

- 135 -
ВОДИЧ ЗА ПРЕЖИВЉАВЉАЊЕ

- 137 -
БИОГРАФИЈА

ТАМНО... ТАМНИЈЕ... МРАК...

Овом књигом наш аутор осветљава тамну страну људског битисања, његову површност и бесмисао, која је представљена као сенка, која увек сустиже нашег главног јунака. Она је његов усуд и судбина, сапатник.

Градећи причу у слојевитом надреалном свету, протагониста ових прича *Виктор Дисмас* се налази у зачараном простору својих страхова и вечитих питања, где је излаз и да ли он уопште постоји? Да ли је живот овде и сада казна, или нас на другој страни ипак чека катарза.

Одговор није негативан. Загледани смо у помрачење црног сунца за сада, иза чијег круга, светлост се ипак пробија, зрак нове сутрашњице је на помолу.

И БИ ДАН...

Душан Тодоровић

Ова публикација у целини или у деловима не сме се умножавати, прештамповати или преносити у било којој другој форми без дозволе аутора или издавача.

Copyright © Владимир Радовановић, 2021.

Copyright © овог издања Словенско Слово, 2021.

Наше књиге са попустом можете поручити на број / 060 3170371 или купити лично у просторијама друштва / Дубљанска 10, Београд. Сви наши наслови су доступни у ДЕЛФИ књижарама и интернет продаји.

Словенско слово

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-32

РАДОВАНОВИЋ, Владимир, 1964-
Еуфорија и пад кишних капи / Владимир Радовановић.
- 1. изд. - Београд : Словенско слово, 2021 (Нови Сад :
Арт принт). - 136 стр. : ауторова слика ; 20 см.
- (Едиција Савремени ; књ. бр. 15)

Тираж 300. - Стр. 7-10: Ноктурно отуђености / Оливер Јанковић
. - Стр. 135-136: Водич за преживљавање / Иван Вукадиновић
. - Биографија: стр. [137-138].

ISBN 978-86-86039-73-6

COBISS.SR-ID 29447177